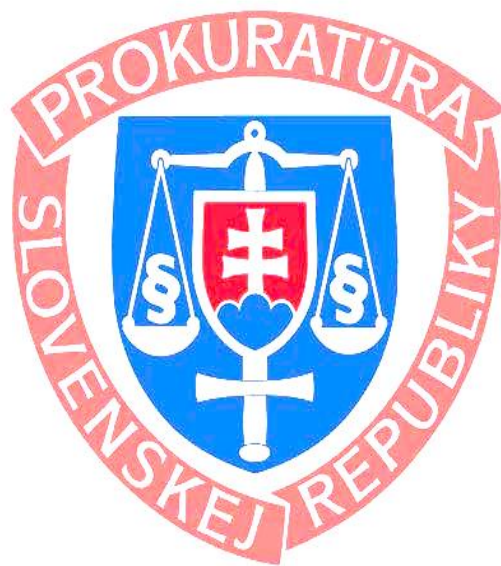

SPRÁVA
O ČINNOSTI ÚRADU ŠPECIÁLNEJ PROKURATÚRY
A POZNATKY ÚRADU ŠPECIÁLNEJ PROKURATÚRY
O STAVE ZÁKONNOSTI ZA ROK 2021

Bratislava, august 2022

Obsah

ČASŤ I. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE	4
1. Príslušnosť Úradu špeciálnej prokuratúry	4
2. Úlohy Úradu špeciálnej prokuratúry	5
3. Charakteristika činnosti jednotlivých organizačných súčastí Úradu špeciálnej prokuratúry	6
4. Personálna informácia	7
5. Plnenie iných úloh	8
ČASŤ II. STAV KRIMINALITY	9
1. Celkové základné údaje o stave kriminality	9
2. Skladba kriminality	11
3. Extrémistická kriminalita	25
4. Trestné stíhanie právnických osôb	37
ČASŤ III. ČINNOSŤ ÚRADU ŠPECIÁLNEJ PROKURATÚRY PRED ZAČATÍM TRESTNÉHO STÍHANIA	39
ČASŤ IV. ČINNOSŤ ÚRADU ŠPECIÁLNEJ PROKURATÚRY V PRÍPRAVNOM KONANÍ	42
ČASŤ V. SPOLUPRÁCA S POLÍCIOU	46
ČASŤ VI. ČINNOSŤ ÚRADU ŠPECIÁLNEJ PROKURATÚRY V SÚDNOM KONANÍ	46
ČASŤ VII. APLIKAČNÉ, ORGANIZAČNÉ A PERSONÁLNE PROBLÉMY A NÁVRHY OPATRENÍ	47
1. Aplikačné problémy	47
2. Organizačné a personálne problémy	50
3. Návrhy opatrení na zefektívnenie činnosti Úradu špeciálnej prokuratúry	51
ZÁVER	52

Podľa § 55d ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) špeciálny prokurátor podáva Národnej rade Slovenskej republiky raz za rok správu o činnosti Úradu špeciálnej prokuratúry, z ktorej vyplývajú jeho poznatky o stave zákonnosti.

ČASŤ I. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

1. Príslušnosť Úradu špeciálnej prokuratúry

Úrad špeciálnej prokuratúry je osobitnou súčasťou Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky.

Prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry v roku 2021 plnili predovšetkým úlohy vyplývajúce z ustanovenia § 55b ods. 1 zákona o prokuratúre, podľa ktorého Úrad špeciálnej prokuratúry vykonáva dozor nad zachovávaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní, trestne stíha osoby podozrivé zo spáchania trestných činov a uplatňuje oprávnenia prokurátora v konaní pred súdom, a to vo veciach, ktoré patria do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu, ak nejde o veci patriace do pôsobnosti Európskej prokuratúry.

Pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu je upravená v § 14 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

Podľa § 14 Trestného poriadku sa pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu, a teda aj príslušnosť Úradu špeciálnej prokuratúry do 31. decembra 2021 vzťahovala na:

- a) trestný čin úkladnej vraždy,
- b) trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 3 zákona č. 300/2005 Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“),
- c) trestný čin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 4 Trestného zákona,
- d) trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 3 a 4 Trestného zákona v súbehu s trestnými činmi podľa písmen b), c), e), f), g), h), i), l) alebo m),
- e) trestné činy prijímania úplatku podľa § 328 až 330 Trestného zákona,
- f) trestné činy podplácania podľa § 332 až 334 Trestného zákona,
- g) trestný čin nepriamej korupcie podľa § 336 Trestného zákona,
- h) trestný čin volebnej korupcie podľa § 336a Trestného zákona,
- i) trestný čin športovej korupcie podľa § 336b Trestného zákona,

- j) trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a obzvlášť závažné zločiny spáchané zločineckou skupinou,
- k) trestné činy terorizmu,
- l) trestné činy proti majetku podľa štvrtej hlavy osobitnej časti Trestného zákona alebo trestné činy hospodárske podľa piatej hlavy osobitnej časti Trestného zákona, ak takým trestným činom bola spôsobená škoda alebo získaný prospech dosahujúci najmenej dvadsaťpäťtisícnásobok malej škody podľa Trestného zákona, alebo ak taký čin bol spáchaný v rozsahu dosahujúcom výšku najmenej dvadsaťpäťtisícnásobku malej škody podľa Trestného zákona,
- m) trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie,
- n) trestné činy súvisiace s trestnými činmi uvedenými v písmenách a) až l) alebo m), ak sú splnené podmienky na spoločné konanie,
- o) trestné činy extrémizmu podľa § 140a Trestného zákona,
- p) trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona (od 1. januára 2021),
- q) trestný čin prijatia a poskytnutia nenáležitej výhody podľa § 336c a 336d Trestného zákona (od 1. januára 2021).

Doterajšie praktické skúsenosti potvrdzujú efektívnosť takto stanovenej pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu a príslušnosti Úradu špeciálnej prokuratúry, pretože dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní pri vyšetrovaní najzávažnejších foriem kriminality je sústredený na jednom justičnom orgáne.

Vo vzťahu k vecnej príslušnosti by bolo vhodné jej rozšírenie na všetky trestné činy spáchané zločineckou skupinou, nielen na obzvlášť závažné zločiny spáchaného zločineckou skupinou.

2. Úlohy Úradu špeciálnej prokuratúry

Úrad špeciálnej prokuratúry bol zriadený ako samostatná organizačná súčasť generálnej prokuratúry na čele so špeciálnym prokurátorom. Úlohou Úradu špeciálnej prokuratúry od jeho zriadenia je vykonávať aktívny prokurátorský dozor vo vzťahu k najzávažnejším formám kriminality (organizovaný zločin, terorizmus, ekonomická kriminalita, korupcia a extrémizmus) bez akéhokoľvek vonkajšieho vplyvu, sústredene a nekompromisne na jednom centrálnom orgáne, pri špecializácii prokurátorov podľa jednotlivých druhov kriminality tak, aby bolo možné kvalitne vykonávať prokurátorský dozor v prípravnom konaní, ako aj kvalifikovane zastupovať obžalobu v konaní pred súdmi.

Je potrebné poznamenať, že orgány prokuratúry, a teda aj Úrad špeciálnej prokuratúry sú represívne orgány, ktoré vstupujú do konania až vtedy, ak je odhalené podozrenie z trestného činu, kedy začína prokurátorský dozor. Prokuratúra nemá ani oprávnenie, ani procesné, personálne a materiálne podmienky na odhaľovanie

trestnej činnosti. Úloha odhaľovať trestnú činnosť je výlučne v kompetencii Policajného zboru, predovšetkým jeho operatívnych zložiek.

Prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry vykonávali prokurátorský dozor aj vo viacerých veciach, ktoré nepatrili do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu. Išlo o veci, v ktorých generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) využil svoje oprávnenie podľa § 51 zákona o prokuratúre a určil, aby vo veci, ktorá by inak patrila do príslušnosti všeobecnej prokuratúry, vykonával prokurátorský dozor prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry, a to vzhľadom na povahu (náročnosť) veci. Rovnako sa vykonával takto dozor aj vo veciach, ktoré v úvode vyšetrovania nebolo možné právne kvalifikovať tak, aby bol dozor vykonávaný na Úrade špeciálnej prokuratúry, avšak súviseli s trestnými vecami rozpracovanými v dozore vykonávanom na Úrade špeciálnej prokuratúry. V niektorých veciach boli podané obžaloby, vzhľadom na vyššie uvedené, aj na iné súdy ako na Špecializovaný trestný súd, resp. pokračovali hlavné pojednávania na iných súdoch (začali pred rokom 2021). Prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry sa zúčastňujú aj odvolacích konaní, čo je v prípade Špecializovaného trestného súdu konanie pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

Špecializovaný trestný súd má naďalej pracovisko aj v Banskej Bystrici, na ktorom pôsobí približne polovica jeho sudcov. Preto sa prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry zúčastňovali aj hlavných pojednávaní na Špecializovanom trestnom súde, pracovisku Banská Bystrica, pričom často ide o dvoj až trojdňové pojednávania. To spôsobuje náklady na cestovanie, ako aj ubytovanie v Banskej Bystrici.

Obmedzenia pohybu v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 zredukovali konanie pojednávaní v mesiacoch október až december 2021 (s výnimkou prejednávania väzobných vecí), čo viedlo k zhusteniu frekvencie úkonov po zrušení súvisiacich obmedzení.

Pri personálnom poddimenzovaní Úradu špeciálnej prokuratúry je aj vykonávanie úkonov v Banskej Bystrici jedným z faktorov, ktorý zaťažoval chod Úradu špeciálnej prokuratúry.

3. Charakteristika činnosti jednotlivých organizačných súčastí Úradu špeciálnej prokuratúry

S účinnosťou od 15. februára 2021 sa uznesením vlády Slovenskej republiky č. 81 z 10. februára 2021 zreorganizovala štruktúra Úradu špeciálnej prokuratúry a súčasne sa navýšili počty funkčných miest prokurátorov na celkovo 38 (vrátane 5 miest vyčlenených pre pozície európskych delegovaných prokurátorov) a vzniklo 5 funkčných miest pre asistentov prokurátorov.

Z hľadiska organizačného sa štruktúra Úradu špeciálnej prokuratúry zjednodušila. Prokurátori sú zaradení do dvoch odborov – všeobecnej kriminality a ekonomickej kriminality. Nepochybne významnú zmenu predstavuje zrušenie samostatného oddelenia extrémistickej kriminality, ktoré zaniklo splynutím s iným oddelením a spoločne vytvorili oddelenie organizovaného zločinu, terorizmu a extrémistickej kriminality, podradeného pod odbor všeobecnej kriminality. Organizačná zmena zjednodušením štruktúry úradu a znížením počtu jeho subštruktúr reálne priniesla vyrovnanejšie pracovné zaťaženie jednotlivých prokurátorov, a to bez toho, aby úrad ako taký oslabil svoju pozornosť vo vzťahu ku ktorejkoľvek zo svojich úloh.

Činnosť prokurátorov odboru všeobecnej kriminality bola zameraná predovšetkým na vyšetrovanie trestných činov úkladnej vraždy, organizovanej kriminality páchanej zločineckými skupinami, terorizmu, korupčných trestných činov a v neposlednom rade extrémistických trestných činov.

Prokurátori odboru ekonomickej kriminality konali najmä vo veciach hospodárskych trestných činov a trestných činov proti majetku, ak takýmito činmi bola spôsobená škoda alebo bol získaný prospech vo výške najmenej 6.650.000 EUR a trestných činov poškodzovania finančných záujmov európskych spoločností. Riešili aj prípady zločineckých skupín, pokiaľ podstatu trestnej činnosti týchto skupín predstavovala ekonomická kriminalita a tiež závažné prípady korupcie, najmä ak korupčná trestná činnosť bola previazaná na páchanie závažnej majetkovej a ekonomickej trestnej činnosti. V tejto súvislosti nemožno opomenúť, že hoci na Európsku prokuratúru odišli traja prokurátori odboru ekonomickej kriminality Úradu špeciálnej prokuratúry, samotná Európska prokuratúra prevzala nimi dovtedy vybavovanú agendu iba v minimálnej miere.

4. Personálna informácia

V roku 2021 bol určený počet funkčných miest na Úrade špeciálnej prokuratúry na 38 prokurátorov (z nich 5 je určených pre európskych delegovaných prokurátorov; aktuálne sú obsadené 4 z týchto 5 miest). Na Úrade špeciálnej prokuratúry však pôsobilo k 1. januáru 2021 reálne iba 21 prokurátorov. K 15. februáru 2021 bol do funkcie zvolený nový špeciálny prokurátor, v júni boli vymenovaní piati noví prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry a od 1. decembra 2021 šiesty nový prokurátor. Celkový stav k 31. decembru 2021 tak predstavoval 27 prokurátorov. Formálne zostalo po celý rok jedno funkčné miesto obsadené bývalým špeciálnym prokurátorom - s dočasným pozastavením výkonu funkcie prokurátora v dôsledku trestného stíhania.

Na odbore ekonomickej kriminality pôsobilo 8 (od júna 10 a od decembra 11) prokurátorov vrátane riaditeľa odboru. Na odbore všeobecnej kriminality potom

12 (od júna 14) prokurátorov vrátane riaditeľa odboru a 2 vedúcich oddelení. Uvedené počty nezahŕňajú špeciálneho prokurátora a jeho zástupcu.

Všeobecne je možné konštatovať, že miera zaťaženia jednotlivých prokurátorov je enormná, vzhľadom na vysoký počet spisov tak na výkon prokurátorského dozoru v prípravnom konaní, ako aj vzhľadom na počet vecí, ktoré sa nachádzajú v súdnom konaní. Ako vyplýva z údajov prezentovaných v ďalšej časti, počet vybavovaných vecí oproti minulému roku vzrástol. Pre zabezpečenie chodu Úradu špeciálnej prokuratúry je preto kľúčové doplniť prokurátorov na všetky funkčné tabuľkové miesta. Obsadením všetkých funkčných miest by sa určite zvýšila efektivita vykonávania dozoru a prehĺbila aj možnosť špecializácie jednotlivých prokurátorov.

Na každé funkčné miesto na Úrade špeciálnej prokuratúry je potrebné absolvovať náročné výberové konanie, čo zabezpečuje výber odborne pripravených prokurátorov. Okrem toho sa vyžaduje bezpečnostná previerka na stupeň utajenia „Prísne tajné“, čo má zabezpečiť najvyšší možný štandard bezúhonnosti. Viacerí prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry externe učia na vysokých školách, sú členmi rôznych vládnych a medzirezortných komisií a zastupujú Slovenskú republiku v mnohých medzinárodných inštitúciách.

Nesmiernym pozitívom je zriadenie piatich funkčných miest asistentov prokurátorov, ktoré sa postupne ku koncu roku 2021 zaplnili. Asistenti prokurátora samostatne vykonávajú jednoduchšie úkony spojené s prácou prokurátora, vykonávajú analytické činnosti, pripravujú pre prokurátorov náčrty rozhodnutí a pomáhajú im aj s úkonmi v rámci súdneho konania. Doterajšia krátka skúsenosť naznačuje, že činnosť asistentov prináša pre prácu celého úradu mimoriadne pozitívny efekt.

5. Plnenie iných úloh

Vzhľadom na charakter trestnej činnosti, ktorá patrí do príslušnosti Úradu špeciálnej prokuratúry, sa prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry pravidelne zapájali do medzinárodných aktivít, ktoré boli väčšinou realizované v rámci činnosti rôznych medzinárodných organizácií, ktorých je Slovenská republika členom.

Čo sa týka spolupráce s Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej len „OECD“) je potrebné poznamenať, že vedúci oddelenia boja proti korupcii Úradu špeciálnej prokuratúry sa ako zástupca generálnej prokuratúry v roku 2021 každý štvrtrok zúčastňoval na zasadnutiach Pracovnej skupiny OECD pre boj proti podplácaniu zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách, zároveň sa zúčastňoval aj hodnotiaceho mechanizmu Argentíny podľa Dohovoru OSN proti korupcii. Okrem toho participoval aj na vyplnení podkladov týkajúcich sa hodnotenia Slovenskej republiky v 2. cykle hodnotiaceho mechanizmu

vykonávania Dohovoru OSN proti korupcii, ktorý hodnotí stav boja proti korupcii v Slovenskej republike.

V rámci medzinárodnej spolupráce v oblasti boja proti terorizmu sa prokurátor oddelenia organizovaného zločinu, terorizmu a extrémistickej kriminality zúčastňoval odborných činností v spolupráci s Agentúrou Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (ďalej len „EUROJUST“). V rámci plnenia úloh ide o činnosť národného spravodajcu pre EUROJUST pre záležitosti terorizmu; táto činnosť vyplýva z ustanovenia § 8 ods. 1 písm. b) zákona č. 383/2011 Z. z. o zastúpení Slovenskej republiky v Eurojuste. Okrem toho sa zúčastňoval aj na prípravách všetkých podkladov pre oblasť terorizmu pre medzinárodné organizácie, ako aj na činnosti všetkých vnútroštátnych odborných komisií.

Prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry sa podieľali aj na príprave podkladov v súvislosti s 5. kolom hodnotenia Slovenskej republiky hodnotiacou misiou MONEYVAL (Výbor expertov pre hodnotenie opatrení proti praniu špinavých peňazí a financovanie terorizmu; ide o monitorovací orgán Rady Európy).

Prokurátor odboru ekonomickej kriminality sa ako spolupracovník Európskeho úradu pre boj proti podvodom (ďalej len „OLAF“) v roku 2021 zúčastňoval na činnosti OLAF a zároveň spolupracoval s OLAF v konkrétnych trestných veciach. Viacerí prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry popritom pravidelne participovali na vzdelávacích podujatiach OLAF a v prípade potreby priamo s predstaviteľmi konzultovali všeobecné, ako aj konkrétne problémy spojené s ich agendou.

Prokurátori aktívne pripomienkovali návrhy nových zákonov a legislatívnych zmien v rámci pripomienkových konaní. Podieľali sa tiež na vzdelávacích aktivitách zameraných na problematiku boja proti korupcii, terorizmu, organizovanému zločinu, organizovaných na národnej aj medzinárodnej úrovni, jazykových kurzov a na ďalších aktivitách. Poznatky a skúsenosti z týchto aktivít boli priebežne oboznamované pre všetkých prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry podľa ich špecializácií a následne využívané v ich činnosti.

ČASŤ II. STAV KRIMINALITY

1. Celkové základné údaje o stave kriminality

V roku 2021 bolo zapísaných do trestných registrov 467 vecí. V porovnaní s rokom 2020 je to nárast o 11 vecí, v roku 2019 bol nápad vecí rovnaký, v porovnaní s rokom 2018 napadlo o 13 vecí menej a v porovnaní s rokom 2017 napadlo o 107 vecí menej.

Vybavených bolo v roku 2021 celkovo 506 vecí, čo je o 47 vecí viac ako v roku 2020, o 49 vecí viac ako v roku 2019, o 40 vecí viac ako v roku 2018 a o 79 vecí viac ako v roku 2017.

Trestné veci, v ktorých bolo vedené trestné stíhanie „vo veci“ (t. j. proti neznámemu páchatelovi), boli vybavené nasledujúcim spôsobom:

Spôsob skončenia	Počet
Prerušené	50
Postúpené	7
Zastavené	84
Inak	36
Spolu	177

Prevažným spôsobom vybavenia vecí „inak“ bol administratívny prevod spisov (9 vecí) a postúpenie vecí z dôvodu príslušnosti inej prokuratúry (12 vecí).

Trestné stíhanie vo veciach, v ktorých bolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe, bolo ukončené v 329 veciach (o 21 vecí viac oproti roku 2020) proti 490 osobám (o 89 osôb viac oproti roku 2020), z ktorých bolo 400 mužov, 69 žien a 21 právnických osôb. Obvinenie bolo vznesené 737 fyzickým osobám (nárast o 77 oproti roku 2020) a 16 právnickým osobám. Väzobne stíhaných bolo 96 obvinených (oproti 101 v roku 2020). Jednotlivé spôsoby ukončenia vecí boli nasledovné:

Spôsob skončenia - spisy	2021	2020
Podaná obžaloba	146	127
Dohoda o vine a treste	77	65
Zastavené	33	37
Podmienečne zastavené	2	3
Podmienečne zastavené spolupracujúceho obvineného	5	0
Prerušené trestné stíhanie spolupracujúceho obvineného	5	4
Postúpené	3	2
Prerušené	5	6
Inak	53	64
Spolu	329	308

Z vecí vybavených „inak“ išlo najčastejšie o administratívne prevody a spojenia spisov (19 vecí), postúpenie vecí z dôvodu vecnej príslušnosti (12 vecí) a osvedčenia v skúšobnej dobe podmieneného zastavenia trestného stíhania obvineného (7 vecí).

Z celkového počtu trestne stíhaných osôb išlo o cudzincov v 22 prípadoch, čo predstavuje oproti roku 2020 nárast o 20. Išlo predovšetkým o štátnych príslušníkov Českej republiky a Rumunska.

2. Skladba kriminality

Organizovaný zločin

Organizovaný zločin – trestné činy podľa Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005

§	stíhané osoby	obžalované osoby	PZTS	dohoda o vine a treste	odsúdené osoby
185a	1	0	0	0	0
187	2	0	0	2	2
247/6	1	0	0	0	0
	4	0	0	2	2

Organizovaný zločin – trestné činy podľa Trestného zákona účinného od 01. januára 2006

§	stíhané osoby	obžalované osoby	PZTS	dohoda o vine a treste	odsúdené osoby
172	41	22	2	14	31
189/4	29	21	2	6	2
190	9	6	1	2	5
212/5	10	5	0	0	0
221/4	9	8	1	0	0
270	2	1	0	0	2
276/4	31	27	1	0	1
277/4	20	14	0	0	0
295	7	5	0	1	3
296	89	58	5	14	18
	247	167	12	37	62

Násilná kriminalita – trestné činy podľa Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005

§	stíhané osoby	obžalované osoby	PZTS	dohoda o vine a treste	odsúdené osoby
219	2	0	0	0	8

Násilná kriminalita – trestné činy podľa Trestného zákona účinného od 1. januára 2006

§	stíhané osoby	obžalované osoby	PZTS	dohoda o vine a treste	odsúdené osoby
144	29	21	0	1	9
155	14	10	2	0	0
156	1	1	0	0	1
189	38	26	8	3	2
190	9	6	1	2	5
192	10	10	0	0	0
194	2	0	0	2	3
359	0	0	0	0	2
360	5	0	0	4	4
	108	74	11	12	26

V roku 2021 je výrazný nárast trestne stíhaných osôb za trestné činy, ktoré sú štatisticky vykazované ako trestné činy spáchané organizovaným zločinom. Počet páchatelov trestne stíhaných pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona stúpol oproti roku 2020 o 17 osôb na celkovo trestne stíhaných 89 osôb. Celkovo za organizovaný zločin bolo v roku 2021 stíhaných 247 obvinených a obžalovaných 167 osôb. Právoplatne odsúdených bolo celkovo 63 osôb.

Nárast počtu stíhaných osôb v súvislosti s organizovaným zločinom súvisí aj s mediálne známymi kauzami, najmä rozložením viacerých početných drogových zločineckých skupín pôsobiacich najmä v regióne miest Sereď, Galanta a Šaľa. Spoločensky k najzávažnejším určite patrí podanie obžaloby v kauze Očistec, v rámci ktorej bolo obvinených viacero osôb, ktoré boli na čele Policajného zboru, vrátane bývalého špeciálneho prokurátora. Tieto osoby sú obvinené za to, že namiesto boja proti organizovanému zločinu konali v jeho prospech, čo ohrozovalo samotný základ právneho štátu a vieru ľudí v spravodlivosť a rovnosť pred zákonom.

V roku 2021 boli neprávoplatne na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku ukončené dve kauzy v súvislosti so zločineckou skupinou „Sátorovci“, ktorých jadro skupiny bolo právoplatne odsúdené v roku 2019 na tresty od 18 – 25 rokov za 9 vrážd, a to prípad dlhoročného starostu F. D., jeho syna a iné osoby za to, že podporovali činnosť zločineckej skupiny „Sátorovcov“ a objednali si celkovo 6 úkladných vrážd, za čo im súd uložil tresty odňatia slobody v trvaní 18 – 25 rokov nepodmienečne.

Druhý prípad v súvislosti so „Sátorovcami“ sa týka 5 úkladných vrážd a krádeže finančnej hotovosti vo výške 45.500.000 SK (t.j. v prepočte 1.510.323,31 EUR) z bezpečnostnej schránky v banke, kde bol obžalovanému L. H. neprávoplatne uložený trest odňatia slobody na doživotie.

Dňa 14. apríla 2021 nadobudol právoplatnosť rozsudok Špecializovaného trestného súdu, ktorým bol odsúdený Ing. Ľubomír Kudlička za objednávku úkladnej vraždy na trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov.

Dňa 20. septembra 2021 bol na Špecializovanom trestnom súde vynesенý rozsudok nad bývalým špeciálnym prokurátorom JUDr. Dušanom Kováčikom, PhD., ktorým bol uznaný vinným z viacerých trestných činov a odsúdený na 14 rokov odňatia slobody a trest prepadnutia majetku. Pre úplnosť je potrebné uviesť (hoci ide o udalosť až z roku 2022), že uvedený rozsudok bol zmenený najvyšším súdom dňa 24. mája 2022, kedy bol menovaný právoplatne uznaný vinným zo zločinu prijímania úplatku a prečinu ohrozenia dôvernej skutočnosti a vyhradenej skutočnosti, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov a peňažný trest vo výške 100.000 EUR.

Dňa 12. júla 2021 bola podaná obžaloba na zločineckú skupinu „Takáčovcov“, pričom k danej trestnej veci boli následne na spoločné konanie pripojené ďalšie obžaloby týkajúce sa predmetnej skupiny a jej členov. V súčasnosti je v uvedenej trestnej veci 18 obžalovaných osôb pre celkovo 25 skutkov (založenie, zosnovanie a podporovanie zločineckej skupiny, vydieranie, hrubý nátlak, poškodzovanie cudzej veci, ublíženie na zdraví a iné), vo veci prebieha súdne konanie, taktiež bolo uzavretých viacero dohôd s členmi zločineckej skupiny, ktorí v súčasnosti spolupracujú s orgánmi činnými v trestnom konaní (ďalej aj „OČTK“).

Dňa 6. augusta 2021 bola na Špecializovaný trestný súd podaná obžaloba na zločineckú skupinu „Sereďania“ (vedenú nebohým M. Kováčom) na 8 obvinených pre celkovo 15 skutkov (založenie, zosnovanie a podporovanie zločineckej skupiny, úkladná vražda, nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami, ublíženie na zdraví, krádež a iné). Dňa 15. júna 2022 bol v danej veci vyhlásený prvostupňový rozsudok, ktorým boli siedmi obžalovaní uznanými vinnými v zmysle obžaloby. Obžalovanému P. T. Špecializovaný trestný súd uložil trest odňatia slobody na doživotie a ostatným obžalovaným dlhoročné tresty odňatia slobody (resp. prišlo

k upusteniu od uloženia súhrnných trestov). Vec sa nachádza v štádiu odvolacieho konania.

Dňa 20. decembra 2021 bola na Špecializovaný trestný súd podaná obžaloba v kauze OČISTEC na bývalých popredných predstaviteľov Policajného zboru a Ing. N. B., ako aj ďalšie osoby, ktoré sa mali dopustiť trestnej činnosti spolu s príslušníkmi Policajného zboru. V danej veci bola podaná obžaloba na 11 osôb pre 20 skutkov (založenie, zosnovanie a podporovanie zločineckej skupiny, prijímanie úplatku, podplácanie, zneužívanie právomoci verejného činiteľa a iné), rovnako bolo uzavretých viacero dohôd o vine a treste s osobami, ktoré v danej veci spolupracujú s orgánmi činnými v trestnom konaní.

Dňa 17. mája 2022 najvyšší súd na verejnom zasadnutí dňa zamietol odvolania obžalovaných členov zločineckej skupiny označovanej „Dunčovci“ (Kolotočári), pôsobiacej najmä v meste Sereď, podaných proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu zo dňa 1. októbra 2021. Šiesti obžalovaní boli právoplatne uznaní vinnými zo spáchania trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a z trestného činu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania alebo obchodovania s nimi a boli im uložené tresty odňatia slobody v trvaní 9 rokov až 13 rokov a 4 mesiace a trest prepadnutia majetku. Ďalší dvaja obžalovaní JUDr. M. Š. (bývalý vyšetrovateľ Národnej kriminálnej agentúry) a Bc. P. T. (bývalý príslušník Kriminálneho úradu Finančnej správy) boli právoplatne uznaní vinnými zo spáchania trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, resp. z trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa a boli im uložené tresty odňatia slobody v trvaní 6 rokov až 7 rokov a trest prepadnutia majetku.

Dňa 22. júla 2021 bola podaná na Špecializovaný trestný súd obžaloba na JUDr. A. C. – advokáta, ktorý mal z priestorov Ústavu na výkon väzby nepozorovane vyniesť papier formátu A4, na ktorý mu člen zločineckej skupiny označovanej ako „Piťovci“ napísal zoznam podnikov, z ktorých bolo aj naďalej potrebné vyberať tzv. výpalné, pričom obžalovaný tento zoznam následne odovzdal inému členovi tejto zločineckej skupiny, teda bol činný pre zločineckú skupinu, čím spáchal zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, za čo mu prvostupňový súd uložil trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov a trest prepadnutia majetku.

Dňa 8. augusta 2021 bola podaná obžaloba na I. J., ktorý mal vylákať svojho otca na opustené miesto za obcou a tam ho tupohranatým predmetom najmenej osemkrát udrieť do oblasti hlavy, čím mu spôsobil viacnásobné zlomeniny lebečnej klenby a spodiny a pomliaždenie mozgu s vnútro-lebečným krvácaním, ktorým poškodený na mieste podľahol, a v snahe zakryť stopy po páchaní tohto činu telo poškodeného, ako aj jeho motorové polial kvapalným akceleratorom horenia a zapálil, čím spáchal obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy, za čo mu prvostupňový súd uložil trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov.

Dňa 6. júla 2021 bola na Špecializovaný trestný súd podaná obžaloba na dvoch obvinených za spáchanie mimoriadne brutálnej vraždy v meste Martin vo februári 2021. Poškodený bol dobitý na smrť na odľahlom mieste, a to len z dôvodu, že obvinení chceli zistiť „aké to je zabiť človeka“. Súd prvého stupňa dňa 15. októbra 2021 uznal vinu v zmysle obžaloby a uložil obžalovaným tresty odňatia slobody na 24 a 20 rokov. Na podklade odvolania prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry najvyšší súd dňa 11. januára 2022 tresty obžalovaným sprísnil, a to tak, že obžalovaný Rudolf Dorčík bol odsúdený na trest odňatia slobody na doživotie a obžalovaný Milan Jesenský na trest odňatia slobody na 25 rokov. V prípade Rudolfa Dorčíka, ktorý mal v čase spáchania skutku len 19 rokov, ide o najmladšieho páchatelia odsúdeného na doživotný trest odňatia slobody.

Dňa 17. júna 2021 bola na Špecializovaný trestný súd podaná obžaloba na 8 obvinených, ktorí boli obvinení pre podozrenie zo spáchania drogovej trestnej činnosti formou zločineckej skupiny, ktorí mali dlhodobo pôsobiť v meste Sereď a okolí na rôznych pozíciách, od tzv. varičov pervitínu až po predaj koncovým užívateľom, pričom títo boli odhalení v rámci akcií VENAL 3 a VENAL 4. Objem vyrobeného pervitínu sa pohyboval rádovo v desiatkach kilogramov a išlo o hodnotu presahujúcu 1.000.000 EUR. Pôvodne bolo obvinených 16 osôb, ale voči jednému z nich bolo trestne stíhanie podmiennečne zastavené (jeden sa priznal a spolupracoval), so siedmimi bola uzavretá dohoda o vine a treste, pričom súd schválil navrhované dohody u 6 obvinených, ktorým uložil tresty odňatia slobody v rozmedzí 8 rokov až 13 rokov spolu s trestom prepadnutia majetku.

V roku 2021 bol počet páchatel'ov trestne stíhaných pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. 29 osôb a pre trestný čin vraždy podľa § 219 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005 to boli celkovo 2 osoby.

Z bežného rámca úkladných vrážd sa vymyká príprava úkladných vrážd prokurátorov, kde bola podaná obžaloba a aktuálne prebieha vo veci hlavné pojednávanie. Daná trestná vec bola pre vecný súvis, hospodárnosť konania a totožné osoby obžalovaných na súde spojená s trestnou vecou úkladnej vraždy poškodeného Jána Kuciaka. Z hľadiska celospoločenského významu ide o jednu z najzávažnejších aktuálnych káuz. Štát musí garantovať bezpečnosť a ochranu života svojich občanov a zlepšiť ochranu prokurátorov najmä pred neoprávnenými lustráciami v rôznych elektronických registroch, ktoré vedú štátne orgány a ich štátne organizácie.

Pri stíhaní zločineckých skupín dlhodobo narážame na problém finančného vyšetrovania a analytickej činnosti, kde je potrebné vytvoriť v rámci Policajného zboru analytické oddelenie, ktoré konajúcim vyšetrovateľom poskytne kompletné analýzy, vrátane vyhodnotenia aj takzvaných krycích finančných prevodov a prevodov majetku na spriaznené osoby v snahe vyhnúť sa trestu prepadnutia majetku. Tento

spôsob vyšetrovania je bežný a jediný efektívny aj v rámci väčšiny krajín Európskej únie.

Boj proti terorizmu

V roku 2021 nebola podaná žiadna obžaloba za trestné činy terorizmu.

Poskytli sme maximálnu súčinnosť orgánom činným v trestnom konaní v Rakúskej republike vo veci teroristického útoku vo Viedni dňa 2. novembra 2020. V predmetnej veci bol vytvorený spoločný vyšetrovací tím a na území Slovenskej republiky sa vykonali výsluchy požadované rakúskymi orgánmi činnými v trestnom konaní, ako aj viacero iných požadovaných procesných úkonov v roku 2021 pre stíhanie v Rakúskej republike na objasnenie predmetného útoku.

Jedna trestná vec bola po vznesení obvinenia pri rozhodovaní o vzatí do väzby právne posúdená ako trestný čin teroristického útoku podľa § 419 Trestného zákona, avšak najvyšší súd vec pri sťažnostnom konaní právne kvalifikoval inak, než niektorý z trestných činov terorizmu (išlo o list, z obsahu ktorého vyplývala hrozba na útok proti všetkým príslušníkom ozbrojených zborov a ich rodinám, ak sa nepridajú k násilným akciám k zvrhnutiu vlády). V tejto veci je však potrebné vyzdvihnúť prístup OČTK, ktorý vo veľmi krátkom čase viedol k odhaleniu identity páchatel'ov a ich zadržaniu.

Pri trestných činoch terorizmu bola činnosť v oblasti trestného stíhania k podozrivým osobám, ktorých činnosť bola identifikovaná v kybernetickom priestore, ako aj vykonávanie úkonov vo vzťahu k podozrivým osobám, väčšinou na základe informácií zo zahraničia.

Práve v uvedenej súvislosti možno považovať za významné vytvorenie spoločného vyšetrovacieho tímu s Českou republikou za podpory Eurojustu a Europolu, na konci roku 2021, pričom ide o veľmi náročné vyšetrovanie, ktoré bolo spočiatku zamerané hlavne na odhalenie identity páchatel'a pôsobiaceho výlučne v kyberpriestore. Išlo o masívne podnecovanie k spáchaniu teroristických činov mimo územia Slovenskej republiky, ale aj o množstvo trestných činov extrémizmu. V predmetnej veci došlo k zadržaniu obvineného v roku 2022 a je v súčasnosti väzobne stíhaný.

Celkovo skôr badať konania jednotlivcov na základe ovplyvnenia sociálnymi sieťami, kedy počas pandémie spôsobenej ochorením COVID-19 sa výrazne zradikalizovali vyjadrenia ľudí v kybernetickom priestore a okrem nárastu nenávistných prejavov badať aj radikalizáciu s tendenciou k schvaľovaniu a podporovaniu násilných útokov.

Zatiaľ je možné konštatovať, že Slovenská republika zostala krajinou, ktorá nie je prvotným cieľom páchania teroristických útokov, je skôr krajinou, ktorá je

používaná na nákup nelegálnych zbraní, resp. ako krajina vhodná pre finančné operácie, ako aj stretnutia podozrivých.

Úrad špeciálnej prokuratúry sa intenzívne zapája do všetkých aktivít súvisiacich s riešením problematiky terorizmu, a to aj na úrovni medzirezortných pracovných komisií. Okrem toho, prokurátor oddelenia organizovaného zločinu, terorizmu a extrémistickej kriminality je zároveň aj národným spravodajcom pre veci terorizmu pre Eurojust, pričom zhromažďuje všetky informácie týkajúce sa trestných vecí terorizmu súvisiacich s územím Slovenskej republiky, ako aj koordinuje vykonávanie procesných úkonov vo vzťahu k zahraničiu.

Kriminalita vo veciach korupcie za rok 2021

§	stíhané osoby	obžalované osoby	PZTS	dohoda o vine a treste	odsúdené osoby
328	2	0	0	2	2
329	87	44	0	38	34
332	6	2	0	1	4
333	117	72	0	29	77
336	29	11	1	15	11
336a	3	0	0	0	0
336b	8	7	0	1	4
	252	136	1	86	132

Pre korupčné trestné činy bolo v roku 2021 stíhaných 252 páchatel'ov, čo je v porovnaní s rokom 2020 zvýšenie počtu o 11 obvinených a oproti roku 2019 zvýšenie o 117 obvinených. Na počte vznesených obvinení je teda viditeľný výrazný nárast v priebehu posledných dvoch rokov. Výrazne narástol taktiež počet obžalovaných, ktorých bolo spolu 136 osôb (v roku 2020 to bolo 124 osôb a v roku 2019 iba 83 osôb), dohoda o vine a treste bola uzavretá s 86 osobami (v roku 2020 to bolo 34 osôb) a odsúdených bolo 132 osôb (v roku 2020 to bolo 118 a v roku 2019 iba 87 osôb).

Zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb bol v roku 2021 v súvislosti so vznesením obvinenia za spáchanie korupčných trestných činov použitý v 5 prípadoch, obžaloba a dohoda o vine a treste bola podaná v 10 prípadoch. Zároveň v tomto roku boli odsúdené 3 právnické osoby za korupčné trestné činy.

V roku 2021 pokračoval trend nárastu vznesení obvinení za korupciu pri nakladaní s verejnými zdrojmi, korupciu najvyšších štátnych úradníkov, ako aj za

korupciu v justícii. Vznesené obvinenie bolo voči osobám, ktoré zastávali najvyššie pozície na ústredných orgánoch štátnej správy, ako aj voči osobám zastávajúcim pozície v súdnictve a na prokuratúre. Špecializované policajné zložky, ktoré majú v kompetencii odhaľovanie a vyšetrovanie korupčných trestných vecí, napriek zložitej situácii, ktorá bola popísaná v správe o činnosti Úradu špeciálnej prokuratúry za rok 2020, do istej miery zvýšili úsilie na odhaľovaní korupčnej trestnej činnosti.

Ako je zrejmé zo štatistických údajov, počet obvinených osôb, ako aj počet všetkých korupčných trestných vecí dozorovaných oddelením korupcie Úradu špeciálnej prokuratúry oproti roku 2019 a 2020 výrazne stúpol. Na tento nárast počtu, ale najmä závažnosti korupčných trestných vecí, zareagovala prokuratúra a následne vláda Slovenskej republiky začiatkom roka 2021 navýšením tabuľkových počtov prokurátorov, ktoré sa však doposiaľ nepodarilo plne obsadiť. Oddelenie korupcie sa preto aj napriek určitému zlepšeniu oproti roku 2020 stále stretáva s nadmernou zaťaženosťou prokurátorov, kedy napr. ich priemerná zaťaženosť na jedného prokurátora za mesiac máj 2022 bola 72 spisov, ktoré museli priebežne vybavovať. V tomto počte pritom ešte nie sú započítané veci, ktoré prokurátori pojednávali pred súdmi. Pri takomto zaťažení sa prokurátori nemôžu dostatočne podrobne venovať komplikovaným korupčným, často väzobne riešeným, veciam.

V roku 2021 naďalej pokračoval trend neustáleho nárastu podaných trestných oznámení občanov pre korupčné trestné činy, čo spôsobilo ďalšie markantné zaťaženie prokurátorov oddelenia korupcie, ako aj vyšetrovateľov Národnej kriminálnej agentúry (ďalej aj „NAKA“). Nárast spôsobila v značnej miere aj novo zavedená skutková podstata prečinu ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona, ktorá napriek tomu, že ide vo svojej podstate o špeciálnu skutkovú podstatu k prečinu zneužívanie právomoci verejného činiteľa podľa § 326 Trestného zákona, bola podradená do vecnej pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu, aj keď základná skutková podstata do jeho pôsobnosti nepatrí. Veľké percento týchto oznámení je založených na tom, že nespokojní občania tvrdia, že určitá ich vec prejednávaná pred súdmi bola rozhodnutá v ich neprospech, a sú presvedčení, že to muselo byť z dôvodu, že sudca, ktorý rozhodoval, je skorumpovaný. Každý takýto podnet je nutné zodpovedne vyšetriť, pretože vopred nie je možné vedieť, či sa jedná o oznámenie objektívne spáchaného ohýbania práva, alebo či oznamovateľ iba vyjadruje svoj subjektívny názor. V takých prípadoch sa vykonáva tzv. historické dokazovanie, nakoľko predpokladaný protiprávny dej už je dokonaný a vo väčšine prípadov nie je možné nasadiť proaktívne spôsoby dokazovania. Úspešnosť dokazovania trestných oznámení pre ohýbanie práva preto býva pomerne nízka, nakoľko vo väčšine prípadov nie je možné získať dôkazy, ktoré preukazujú, že k trestnému činu došlo. Taktiež prokuratúra v prípade ohýbania práva musí plne rešpektovať zásadu voľného hodnotenia dôkazov súdmi a nezávislosti rozhodovania sudcov, pričom ani zďaleka neplatí, že ak bolo napríklad rozhodnutie sudcu zrušené rozhodnutím nadriadeného súdu ako nezákonné, tak sa automaticky jedná o svojvôľu sudcov,

ale v drvivej väčšine prípadov ide iba o ich odlišný právny názor, na ktorý majú plné právo, a ktorý tvorí podstatu nezávislého sudcovského rozhodovania. Často preto dochádza, po doplnení trestného oznámenia o potrebné dôkazy, k nutnosti odmietnuť takéto trestné oznámenia zo strany vyšetrovateľov. Pomerne veľkú časť dozorovej činnosti prokurátorov oddelenia korupcie preto tvorí dozor aj nad vyšetrovaním, resp. doplňovaním takýchto trestných oznámení. Prokurátori sú tak zaťažovaní nadmerným množstvom podnetov, ktoré v konečnom dôsledku nemajú základ v skutočnej korupčnej trestnej činnosti, ale sú iba výsledkom subjektívnej nespokojnosti občanov s rozhodovaním súdov a štátnych orgánov, pričom niektorí oznamovatelia v týchto prípadoch vnímajú trestné oznámenia ako možnosť treťostupňového preskúmania ich súdnej alebo správnej veci. V roku 2021 nebolo pre uvedený trestný čin vznesené obvinenie ani jednej osobe.

Nadalej boli odhaľované a dokumentované bežné prípady menšej korupcie, kedy sú úplatky platené v nižších sumách a v hotovosti, ktoré boli dokumentované pomocou obrazovo-zvukových záznamov a iných informačno-technických prostriedkov. Tieto prípady, s ktorými sa často stretávajú aj bežní občania pri vybavovaní rôznej agendy na úradoch štátnej správy, polície či samosprávy, a ktoré občania vnímajú veľmi citlivo, nakoľko sa často dotýkajú priamo ich, predstavujú stále významný počet vyšetrovaných korupčných vecí, ktorým polícia aj prokuratúra pripisuje patričný význam a dôsledne ich vyšetruje.

V prípadoch, kedy korupčnú trestnú činnosť oznámi konkrétna osoba a navyiac v čase, kedy ešte korupčný dej iba prebieha a nebol doposiaľ dokonaný, a oznamovateľ je ochotný spolupracovať s políciou, existujú viaceré procesné inštitúty, zaužívané postupy a skúsenosti polície, ktoré vo väčšine takýchto prípadov vedú k odhaleniu a riadnemu procesnému zadokumentovaniu korupčného činu a k usvedčeniu páchatel'a. V tomto smere je možné činnosť polície hodnotiť pozitívne, pričom metódy a výsledky trestného stíhania korupcie sú v takýchto prípadoch veľmi účinné a na vysokej úrovni. NAKA sa však rovnako, ako tomu bolo v predchádzajúcich rokoch, pri takomto dokumentovaní trestnej činnosti stretáva so značnými problémami, ktoré súvisia s technickým zabezpečením informačno-technických prostriedkov, najmä s nekvalitnou nahrávacou technikou pri vyhotovovaní obrazovo-zvukových záznamov, a tiež sú dlhodobé problémy pri nahrávaní a vyhodnocovaní záznamov z telekomunikačnej činnosti. Nadalej pretrváva tiež obmedzená technická a personálna kapacita v možnostiach nasadzovania informačno-technických prostriedkov, kedy v niektorých prípadoch nie je možné použiť takéto prostriedky dokumentovania iba z dôvodu, že na to nie sú voľné kapacity.

Za veľké pozitívum v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, najmä s obdobím pred rokom 2020, možno považovať, že v rokoch 2020 a 2021 polícia úspešne rozpracovala niekoľko rozsiahlych korupčných trestných vecí, pričom k ich odhaleniu došlo aj na základe vlastnej analytickej činnosti polície. Počet takto

odhalených a rozpracovaných rozsiahlych korupčných vecí je však stále pomerne malý a zo značnej časti boli tieto odhalenia založené na analytických schopnostiach niekoľkých konkrétnych vyšetrovateľov, a nie na základe fungujúceho systému analytikov a operatívy, ktorý protikorupčnej zložke NAKA veľmi chýba. Odhaľovanie komplikovaných korupčných schém pri verejných obstarávaníach, vybavovaní dotácií z rozpočtu Slovenskej republiky a Európskej únie, verejných zákazkách s vysokou hodnotou a obdobných závažných veciach, kde dochádza k obrovskému plytvaniu s verejnými financiami, nebude možné bez markantného posilnenia počtu a kvality analytikov, operatívnych pracovníkov a vyšetrovateľov. Analytická zložka polície zohráva významnú úlohu už v úvodných štádiách ešte pred začatím trestného stíhania, kedy by mala vykonávať analýzy finančných tokov, či personálnych a majetkových prepojení medzi podozrivými osobami tak, aby získala základný prehľad o tom, či z konkrétnej podozrivej operácie mohli získať prospech osoby, ktoré mali vplyv na rozhodovanie o predmetnej zákazke, dotácii alebo inom nakladaní s verejnými zdrojmi. Následne v priebehu riadneho vyšetrovania pociťujú absenciu analytikov práve jednotliví vyšetrovatelia komplikovaných korupčných schém, kedy vyšetrovateľ často okrem vykonávania procesných úkonov si musí túto časovo a odborne náročnú analytickú činnosť zabezpečovať sám, čo je často najmä vo väzobných veciach na úkor rýchlosti vyšetrovania. Pritom aj naďalej pretrvávajú všetky personálne problémy, ktoré boli popísané v správe o činnosti Úradu špeciálnej prokuratúry za rok 2020.

K vyššej efektívnosti odhaľovania korupcie by mohlo prispieť zlepšenie informovanosti protikorupčnej zložky NAKA o neobvyklých finančných transakciách, aby operatívni pracovníci vedeli ihneď reagovať v čase, kedy sa dejú, a hľadali s analytikmi prieniky. Napríklad podozrivý v jednej z najzávažnejších korupčných káuz v minulosti vkladal v hotovosti sumy 4.000.000 EUR až 5.500.000 EUR a protikorupčnej zložke NAKA táto informácia nebola zo strany kompetentného úradu poskytnutá. V tomto smere by pomohla lepšia spolupráca s Finančnou spravodajskou jednotkou. Taktiež by bolo vhodné zabezpečiť centralizovanie niektorých prístupov do informačných systémov orgánov štátnej správy. Stáva sa totiž, že keď vyšetrovatelia si niektoré informácie zo systémov musia vyžiadať oficiálne písomnou formou, tak po žiadosti vyšetrovateľa adresovanej príslušnému úradu sú ihneď o tejto skutočnosti informovaní podozriví z tohto záujmového prostredia, a prijímajú opatrenia na zahadzovanie dôkazov.

V roku 2021 došlo v niektorých prípadoch zo strany Úradu inšpekčnej služby k sporným obvineniam vyšetrovateľov NAKA, ktorí vyšetrojú najzávažnejšie prípady korupcie, pričom následkom týchto obvinení mohlo byť aj zneistenie či až vyvolanie strachu nielen u nich, ale i ďalších vyšetrovateľov, čo sa môže prejaviť v iniciatíve, odhodlaní a nasadení pri vyšetrovaní korupčnej trestnej činnosti významných osôb. Systém by mal práve naopak vytvoriť také prostredie, v ktorom by sa vyšetrovatelia a operatívni pracovníci nemuseli obávať posudzovania vlastnej činnosti spôsobom vyvolávajúcim rozpaky, subjektívne vnímanom ako pomsta zo strany štátnych

orgánov za to, že si svoju prácu vykonávajú svedomite, a bez ohľadu na to, aké postavenie majú podozriví.

Pokiaľ ide o oznamovanie korupcie z iných štátnych orgánov, a to najmä z iných zložiek polície, Slovenskej informačnej služby (ďalej len „SIS“), Vojenského spravodajstva, Národného bezpečnostného úradu, Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky alebo z Finančnej spravodajskej jednotky, tu je tiež potrebné zopakovať to, čo bolo uvedené v správe za predchádzajúce roky, že z týchto zložiek prichádza na NAKA iba veľmi malé množstvo relevantných podnetov a informácií, ktoré by viedli k odhaleniu korupčných trestných vecí. Užšia spolupráca s týmito orgánmi by pritom mohla viesť k oveľa väčšej efektivite pri odhaľovaní a dokumentovaní korupcie. Jednu z kľúčových úloh by v tomto smere mala zohrávať SIS a Finančná spravodajská jednotka Prezídia Policajného zboru. Takáto spolupráca naprieč štátnymi orgánmi môže viesť k podstatnému zvýšeniu odhaľovania korupčných trestných vecí.

V roku 2021 badať napriek pretrvávaniu vyššie naznačených systémových problémov výrazné zlepšenie v oblasti odhaľovania a stíhania závažnej korupčnej trestnej činnosti spojenej vo viacerých prípadoch s legalizáciou príjmov z trestnej činnosti. Možno to celkom jednoznačne dokumentovať na nasledujúcich trestných veciach, ktoré boli zrealizované v roku 2021.

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry vzniesol obvinenie osobe Ing. P. K. pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona za to, že ako minister financií Slovenskej republiky požadoval od prezidenta Finančnej správy Slovenskej republiky Ing. F. I., aby v rámci svojich kompetencií zistil stav a zabezpečil možné urýchlenie a úspešné ukončenie odvolacích daňových konaní vedených na Daňovom úrade Bratislava týkajúcich sa konkrétnych daňových subjektov, a za to mu prisľúbil úplatok, a následne potom, čo bolo ukončené odvolacie konanie v roku 2017, vo svojej kancelárii na Ministerstve financií Slovenskej republiky za uvedené odovzdal Ing. F. I. v nezálepanej obálke úplatok vo výške 48.000 EUR. Pre korektnosť je potrebné dodať, že obvinenie bolo v roku 2022 zrušené postupom podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku.

V auguste 2021 bola na Špecializovaný trestný súd podaná obžaloba v trestnej veci mediálne známej pod označením „Dobytkár“, a to pre korupčnú trestnú činnosť a pre legalizáciu príjmu z trestnej činnosti. V uvedenej trestnej veci je obžalovaných celkom 13 osôb, z toho 8 fyzických osôb a 5 právnických osôb. Podstata veci spočíva v tom, že za schválenie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „NFP“) boli od žiadateľov požadované finančné prostriedky v percentuálne určenej výške (v rozpätí od 14 % do 25 %) z celkovej sumy žiadaného/schváleného NFP, pričom tieto finančné prostriedky mali byť následne, po ich „očistení“ v legalizačnom mechanizme vytvorenom medzi personálne a majetkovo prepojenými právnickými osobami, v hotovosti odovzdávané (okrem iného aj) čelným

predstaviteľom Pôdohospodárskej platobnej agentúry (ďalej len „PPA“). Ďalšia časť legalizačného konania sa týka jedného z bývalých predstaviteľov PPA, ktorý takto prijaté „očistené“ hotovostné finančné prostriedky odovzdával do dispozičnej sféry ďalších spoluobžalovaných osôb (druhý legalizačný mechanizmus), pričom následne tieto finančné prostriedky prijal vo forme (účelovo určených) pôžičiek (na podnikanie). Uvedená trestná vec je v štádiu konania pred súdom.

V júni 2021 bola na Špecializovaný trestný súd podaná obžaloba na poslanca mestského zastupiteľstva v Prešove a riaditeľa Šarišskej galérie, ktorému sa kládlo za vinu, že si mal v roku 2018 vyžiadať od investora úplatok za schválenie finančného príspevku mesta na výstavbu ľadovej hokejovej haly. Následne bola dôvodnosť obžaloby potvrdená dňa 22. marca 2022, kedy bol Špecializovaným trestným súdom vydaný prvostupňový odsudzujúci rozsudok, v ktorom bol obžalovaný uznaný za vinného zo zločinu prijímania úplatku podľa § 329 Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov. Vec nie je ešte právoplatná a o odvolaniach bude rozhodovať najvyšší súd.

V auguste 2021 vydal Špecializovaný trestný súd na základe dohody o vine a treste prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry so sudkyňou Krajského súdu v Žiline JUDr. M. U. rozsudok, ktorým sudkyňu uznal za vinnú zo spáchania pokračovacieho zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona formou spolupáchateľstva, ktorý spáchala viacerými čiastkovými skutkami založenými najmä na tom, že ako sudkyňa Krajského súdu Žilina zobrala úplatky vo výške niekoľkých tisíc EUR od sprostredkovateľov za to, že v rámci odvolacieho konania rozhodne v prospech konkrétnych obvinených v trestných konaniach, ktoré mala pridelené na rozhodovanie. Bol jej uložený trest odňatia slobody v trvaní 3 roky s probačným dohľadom a peňažný trest vo výške 10.000 EUR.

V máji 2021 bola podaná obžaloba na riaditeľa odboru SIS P. G., ktorému sa kládlo za vinu, že spolu s bývalým príslušníkom Policajného zboru vyžiadali a prijali úplatok (vo výške 200.000 EUR až 350.000 EUR) od podnikateľa za vybavenie zrušenia blokácie nehnuteľného majetku v rámci daňového konania na KÚFS. Na základe podanej obžaloby prvostupňový Špecializovaný trestný súd dňa 21. októbra 2021 obžalovaných uznal vinných z obzvlášť závažného zločinu prijímania úplatku podľa § 329 Trestného zákona. Vina obžalovaných bola následne dňa 23. marca 2022 potvrdená aj odvolacím najvyšším súdom, pričom im boli uložené miernejšie nepodmienečné tresty odňatia slobody, nakoľko nimi spáchaný skutok bol právne prekvalifikovaný na prečin nepriamej korupcie podľa § 336 Trestného zákona.

V októbri 2021 bola Špecializovaným trestným súdom schválená dohoda o vine a treste s bývalým riaditeľom Úradu inšpekčnej služby za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona v súbehu s prečinom zneužívanie právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil tak, že v období od roka 2016 do leta

roku 2020 poskytol vo viacerých trestných veciach, v ktorých boli podozrivými príslušníci Policajného zboru, informácie neoprávnenej osobe, aby sa podozrivé osoby vyhli trestnému stíhaniu, sľúbil jednému z príslušníkov Policajného zboru beztretnosť, pričom za tieto informácie prevzal peňažné a nepeňažné úplatky vo výške najmenej 22.890 EUR.

V máji 2021 bol vydaný tým istým súdom odsudzujúci rozsudok voči bývalému zástupcovi riaditeľa Úradu zvláštnych policajných činností Prezídia Policajného zboru (ďalej len „ÚZPČ“) Mgr. N. P. za pokračovací obzvlášť závažný zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Trestného zákona v súbehu s prečinom ohrozenia dôvernej skutočnosti a vyhradenej skutočnosti podľa § 353 ods. 1 Trestného zákona za to, že od roku 2012 do konca roku 2019 ako zástupca riaditeľa ÚZPČ preberal úplatky od Mgr. F. B. za poskytovanie informácií o rozpracovaní jednotlivých osôb jednotlivými bezpečnostnými zbormi a za predmetné obdobie takto prevzal sumu minimálne vo výške 380.000 EUR. Okrem korupčného konania bol uznaný za vinného aj za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, nakoľko od roku 2017 do septembra 2020 poskytoval informácie o rozpracovaní jednotlivých členov zločineckej skupiny „Takáčovci“, za čo bol členmi skupiny pravidelne odmeňovaný. Taktiež bol uznaný za vinného za zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. c) Trestného zákona v súbehu s prečinom ohrozenia dôvernej skutočnosti a vyhradenej skutočnosti podľa § 353 ods. 1 Trestného zákona, pretože v auguste 2020 poskytol informáciu o odpočúvaní osobe, na ktorú boli informačno-technické prostriedky nasadené. Za uvedené trestné činy mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov.

V apríli 2021 bol na základe uzavretej dohody o vine a treste vydaný Špecializovaným trestným súdom rozsudok proti bývalému generálnemu riaditeľovi sekcie daňovej a colnej Finančnej správy SR D. Č., ktorým bol tento uznaný za vinného za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona za to, že prevzal úplatok 14.000 EUR za zabezpečenie krytia podnikateľských aktivít Mgr. F. B. súvisiacich s trestnou činnosťou v oblasti obchodu s pohonnými hmotami. Za to mu súd uložil trest odňatia slobody na 3 roky, probačný dohľad na 4 roky, peňažný trest vo výške 30.000 EUR a náhradný trest odňatia slobody na 1 rok.

V máji 2021 bol na základe uzavretej dohody o vine a treste s prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry vydaný Špecializovaným trestným súdom rozsudok proti bývalému prvému námestníkovi riaditeľa SIS JUDr. B. B., ktorým bol tento uznaný za vinného z prečinu hrozenia dôvernej skutočnosti a vyhradenej skutočnosti podľa § 353 ods. 1 Trestného zákona za to, že v decembri 2018 vo funkcii riaditeľa sekcie SIS prezradil priamo záujmovej osobe, že je odpočúvaná SIS, ďalej bol uznaný za vinného za prečin ohrozenia dôvernej skutočnosti a vyhradenej skutočnosti podľa § 353 ods. 1 Trestného zákona za to, že v auguste 2020 vo funkcii prvého námestníka SIS prezradil priamo záujmovej osobe, že je odpočúvaná SIS.

Tretí skutok, za ktorý bol týmto rozsudkom uznaný za vinného, bol zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona, ktorý bol založený na tom, že obvinený ako funkcionár SIS v lete roku 2018 za prisľúbenú finančnú odmenu 50.000 EUR sprostredkoval stretnutie iného príslušníka SIS s riaditeľom KÚFS a iného príslušníka KÚFS s podnikateľom za účelom, aby sa pomohlo podnikateľovi s odblokovaním nehnuteľného majetku jeho obchodnej spoločnosti. Za uvedené trestné činy mu súd uložil trest odňatia slobody na 3 roky, probačný dohľad na 5 rokov, peňažný trest vo výške 14.000 EUR a náhradný trest odňatia slobody na 8 mesiacov.

V máji 2021 bola podaná na Špecializovaný trestný súd obžaloba na bývalého riaditeľa ÚZPČ PhDr. J. R. za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona za to, že od roku 2000 do 2011 ako príslušník polície (od roku 2003 na Úrade boja proti organizovanej kriminality) a od 1. januára 2010 ako riaditeľ ÚZPČ poskytoval informácie pre zločineckú skupinu „Sýkorovci“ z policajného prostredia, aby sa tak jej členovia vyhli trestnému stíhaniu či zadržaniu, pričom minimálne v rokoch 2003 až 2006 bol na pravidelnej výplatnej listine uvedenej zločineckej skupiny. Ďalej bola obžaloba podaná aj za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona za to, že obvinený ako riaditeľ ÚZPČ minimálne od októbra 2014 do minimálne mája 2015 prevzal úplatok v celkovej výške 16.000 EUR, a to za monitorovanie odpočúvania a rozpracovania Mgr. F. B. a ďalších jemu blízkych osôb zo strany niektorého z ozbrojených bezpečnostných zborov. Ďalej bola obžaloba podaná aj za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, ktorého sa obvinený dopustil tým, že ako riaditeľ ÚZPČ od augusta 2018 do konca roku 2019 prevzal úplatky vo výške 17.000 EUR, a to za monitorovanie odpočúvania a rozpracovania Mgr. Františka Böhma a ďalších jemu blízkych osôb zo strany niektorého z ozbrojených bezpečnostných zborov.

V máji 2021 bol vydaný rozsudok Špecializovaného trestného súdu, ktorým súd schválil uzavretú dohodu o vine a treste medzi prokurátorom a obvinenými fyzickými osobami P. Ch. a M. S., ako aj právnickou osobou L. s. r. o., a to pre pokračujúci prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, ktorý odsúdení spáchali tým, že za účelom potreby podpísania zmluvy o štátnej zákazke o vytvorení a zavádzaní informačného systému Centrálného údajového repozitára Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v rámci projektu s názvom „Centrálny údajový repozitár ÚKSÚP - komplexný projekt pre manažment údajov“ v hodnote 1.497.614,40 EUR, sľúbili vtedajšiemu štátnemu tajomníkovi Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky úplatok vo forme poskytnutia 5 % z hodnoty ponuky, ktorú predložili vo verejnom obstarávaní v rámci daného projektu, za čo štátny tajomník mal zabezpečiť pokračovanie verejného obstarávania, vyhlásenie víťaza verejného obstarávania, a to ich spoločnosti, a podpísať zmluvu o realizácii tohto projektu a na nasledujúcom stretnutí upresnili, že časť úplatku, vo výške 60.000 EUR vyplatia

v hotovosti. Štátny tajomník však na uvedenú korupčnú ponuku nepristúpil a vo veci podal trestné oznámenie v čase, kedy korupčný dej ešte prebiehal, v dôsledku čoho vďaka spolupráci s oznamovateľmi bola trestná činnosť úspešne zadokumentovaná. Uvedený prípad je možné predostrieť verejnosti ako vzorový v tom, že v boji proti korupcii môžu aj oni účinne pomôcť tým, že vyžiadanie alebo ponuku úplatku včas oznámia a sú ochotní v postavení agentov spolupracovať s políciou na dokumentovaní korupcie.

Z bežnejších prípadov korupcie možno spomenúť trestnú vec, kde v novembri 2021 bola na Špecializovaný trestný súd podaná obžaloba na obvineného príslušníka Okresného riaditeľstva Policajného zboru Pezinok pre pokračovací prečin zneužívanie právomoci verejného činiteľa spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v súbehu s pokračovacím zločinom prijímania úplatku spáchaným formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona za 7 čiastkových skutkov, ktoré spočívali v tom, že v obci Pezinok dvaja príslušníci Policajného zboru počas výkonu služby, vždy po tom, ako pre podozrenie z priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky zastavili a kontrolovali rôznych vodičov, prevzali od nich finančné hotovosti a iné veci, pričom následne uvedený priestupok v rozpore so zákonom vôbec nezadokumentovali, alebo skutok právne kvalifikovali ako menej závažný priestupok a poskytnuté peniaze si ponechali pre vlastnú potrebu.

3. Extrémistická kriminalita

Úrad špeciálnej prokuratúry aj v priebehu roka 2021 uplatňoval svoju pôsobnosť na úseku boja proti extrémistickej kriminalite.

V trestnej oblasti naďalej významnú úlohu v priebehu roka 2021 zohrávali znalci zapísaní na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky v odbore spoločenské a humanitné vedy, odvetvie politický extrémizmus; doposiaľ ide o dvoch znalcov – Mgr. Mateja Medveckého, PhD. a doc. JUDr. PhDr. Iva Svobodu, PhD.

Títo znalci sú však v rámci ich činnosti veľmi vyťažení a bolo by potrebné navýšiť ich počet. Prokurátori si uvedomujú, že trestné veci sú povinní riešiť aj s použitím iných dôkazných prostriedkov než znaleckých posudkov, a nie vždy sú viazaní názorom znalca. Jednoznačne však oceňujú prácu znalcov Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a túto považujú za veľký prínos pri postupe v trestnom konaní. Znalecké posudky sú často veľmi podrobne a komplexne vypracované, zameriavajú sa na mnohé aspekty problematiky extrémizmu – či už historické reálie, novodobú extrémistickú symboliku, pôsobenie rôznych extrémistických subjektov (napr. extrémistické hudobné skupiny a pod.).

V trestných veciach extrémistickej kriminality posudzovanej a riešenej v priebehu roku 2021 boli zistené nasledovné tendencie.

V roku 2021 pretrvával významný počet trestných vecí spáchaných vo virtuálnom priestore – na sociálnych sieťach, rôznych statusoch, komentároch pod elektronicky zverejnenými článkami a pod. Nebezpečenstvom konania je relatívna anonymita páchatel'ov počítačovej kriminality, ich odhalenie zložitými dôkaznými prostriedkami (zaistenie počítačových údajov, intervencia znalcov z odboru elektrotechniky, informatiky). Prístup k počítaču či mobilu majú aj mladí ľudia, prípadne ľudia s menším životným rozhľadom, pričom aj títo môžu byť extrémistickými prejavmi na internete negatívne ovplyvnení, čo zvyšuje nebezpečenosť konania páchatel'ov, navyše pri prehĺbení frustrácie a agresivity ľudí, ktorí majú sklon k agresívnemu konaniu.

Druhú, menšiu časť páchatel'ov, tvoria osoby, ktoré sa práve takýmito statusmi snažia zaujať a presadiť vo verejnom či politickom priestore a svoje stíhanie obvykle interpretujú ako obmedzovanie slobody slova, politickú pomstu a podobne.

V uvedenom kontexte považujem za mimoriadne potrebnú účinnú a rýchlu reakciu orgánov činných v trestnom konaní na spáchané trestné činy, čo si vyžaduje kvalifikovaných vyšetrovateľov, ale aj analytickú činnosť polície či odborné zázemie a podporu v oblasti vyhľadávania, odhaľovania a postihu v kybernetickom priestore.

S ohľadom na legislatívne vymedzenie a zameranie Úradu špeciálnej prokuratúry na boj s najzávažnejšími formami trestnej činnosti možno potvrdiť, že Slovenská republika naďalej kládla dôraz na ochranu spoločnosti pred extrémistickými trestnými prejavmi. Jeden z najvýznamnejších prínosov je súdna judikatúra, podľa ktorej je možné posudzovať aj nové prípady z oblasti extrémistickej kriminality.

Obyvatelia Slovenskej republiky sa obracajú na Úrad špeciálnej prokuratúry s množstvom trestných oznámení a žiadajú preveriť mnohé nenávisné prejavy proti chráneným skupinám obyvateľstva či voči jednotlivcom, ktoré niekedy odznali aj v politických diskusných reláciách pravidelne vysielaných na slovenských televíznych staniciach alebo na internete. Občania si uvedomujú, že v prípade neposkytnutia ochrany poškodeným či verejnosti v danej oblasti, nenávisť a jej vplyv na ústavné zriadenie môže gradovať. Mnohé skúsenosti z okolitých krajín nasvedčujú, že nenávisť sa môže stupňovať, a v prípade jej nepotláčania v prvopočiatku môže vyústiť do teroristických aktov.

V roku 2021 napadlo do registra Úradu špeciálnej prokuratúry celkovo 148 nových trestných vecí z oblasti extrémistickej kriminality. V 77 trestných veciach bolo vznesené obvinenie konkrétnym osobám. Celkovo bolo stíhaných (teda obvinených v tomto roku a obvinených z neskončených prípadov z rokov minulých) 93 osôb.

Počet vecí, ktoré boli prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry predložené na rozhodnutie Špecializovanému trestnému súdu:

- u 34 osôb bolo rozhodnuté podaním obžaloby,
- u 35 osôb bola uzatvorená dohoda o vine a treste a predložená Špecializovanému trestnému súdu na schválenie.

Celkovo v roku 2021 bolo odsúdených za rasovo motivované trestné činy a extrémizmus 74 osôb (v roku 2020 to bolo 73 osôb).

Oproti predchádzajúcemu roku tak možno konštatovať identický nápad nových trestných vecí (148), ako aj obvinených a odsúdených osôb (v roku 2020 bolo obvinených 79 a odsúdených 73 osôb). Došlo však k pomerne dramatickému nárastu počtu obžalovaných osôb (34 oproti 12 v roku 2020). Celkový počet trestne stíhaných osôb klesol. Kým v roku 2021 bolo trestne stíhaných 93 osôb, v roku 2020 to bolo až 122 osôb.

Štruktúra trestne stíhaných páchatel'ov extrémistickej kriminality s ohľadom na jednotlivé skutkové podstaty trestných činov extrémizmu bola v roku 2021 nasledovná:

- trestný čin prejavu sympatie k hnutiu smerujúcemu k potlačeniu základných práv a slobôd (§ 422 Trestného zákona) – 26 páchatel'ov,
- trestný čin výroby extrémistických materiálov (§ 422a Trestného zákona) – 4 páchatelia,
- trestný čin rozširovania extrémistických materiálov (§ 422b Trestného zákona) – 21 páchatel'ov,
- trestný čin prechovávanía extrémistických materiálov (§ 422c Trestného zákona) – 13 páchatel'ov,
- trestný čin popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti (422d Trestného zákona) – 2 páchatelia,
- trestný čin hanobenia národa, rasy a presvedčenia (§ 423 Trestného zákona) – 7 páchatel'ov,
- trestný čin podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti (§ 424 Trestného zákona) – 4 páchatelia,
- trestné činy rôzneho druhu (násilné, verbálne, proti poriadku vo verejných veciach a pod.) spáchané s osobitným nenávisným motívom podľa § 140e Trestného zákona – 16 páchatel'ov.

V rámci uvedeného je drvivá väčšina extrémistických skutkov motivovaná pravicovou – fašistickou, nacistickou a neonacistickou ideológiou. V prejavoch páchatel'ov sa stretávajú reminiscencie na obdobie Slovenskej republiky 1939-45 a jej predstaviteľov, s neonacistickými a neofašistickými prejavmi a ich symbolikou, spolu s najnovšími trendmi šírenia iných druhov nenávisti (napr. nenávisť voči organizácii protipandemických opatrení v rámci ochorenia COVID-19). Pokles počtu trestných činov podľa § 423 Trestného zákona (hanobenie národa, rasy a presvedčenia) a § 424 Trestného zákona (podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti) je zrejme spôsobený aj reakciou Úradu špeciálnej prokuratúry

a NAKA na spáchanie trestných činov tohto druhu a obavou páchatel'ov z následkov spáchania týchto trestných činov.

Celkovo možno konštatovať, že najmä medializácia dnes už právoplatne skončených spoločensky sledovaných trestných stíhaní odsúdených osôb ako Marián Kotleba či Tibor Rostas prispeli k zníženiu incidencie páchania trestnej činnosti tohto druhu.

V danom prípade mali tieto prípady veľký význam z hľadiska generálnej prevencie a odradili časť potencionálnych páchatel'ov, ktorí konkludentne súhlasia s názormi a konaním týchto právoplatne odsúdených osôb, aby tiež verejne šíрили a obhajovali extrémistické názory a hnutia.

V spoločnosti tradične pretrváva ventilovanie si svojej frustrácie na príslušníkoch rómskej komunity, čo máva často trestnoprávnu dohru. Početné zastúpenie rómskej komunity na území Slovenskej republiky je dôvodom na cielenie extrémistickej nenávisti voči týmto občanom. Prakticky absentuje nenávisť voči občanom afroamerického či ázijského pôvodu. Nevyskytuje sa otvorená trestnoprávne relevantná nenávisť voči osobám z komunity LGBT; napr. prípadná sústavná diskriminácia týchto osôb nie je občanmi Slovenskej republiky orgánom činným v trestnom konaní oznamovaná.

Ukazuje sa, že vo veciach, kde sú uskutočňované invazívne procesné úkony, sa darí zadovážiť také množstvo dôkazov, vyhodnotením ktorých sa páchatel' dostane do dôkaznej núdze, a následne pristúpi na uzavretie dohody o vine a treste s prokurátorom.

Práve v oblasti extrémistickej kriminality stále dochádza k dôslednejšiemu dokazovaniu vecí, najmä nasadzovaniu prostriedkov podľa štvrtej hlavy piateho dielu Trestného poriadku, ako domová prehliadka (napr. získavanie extrémistických materiálov v obydlí páchatel'ov, zisťovanie možností technického pripojenia na sociálne siete z prostredia obydlí páchatel'ov – odkiaľ potom rozširujú extrémistické materiály a pod.), prehliadka iných priestorov a pozemkov a piatej hlavy Trestného poriadku, ako sledovanie osôb a vecí, odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky a pod.

Prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry pôsobia v rámci témy boja proti extrémizmu vo Výbore pre predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie, ktorý je výborom Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť. Vo výbore VRAX pôsobí prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry.

Ako príklady trestného stíhania za skutky extrémizmu právoplatne odsúdené v roku 2021 možno spomenúť nasledovné trestné veci, ktoré sú typickými

z repertoáru extrémistickej trestnej činnosti páchanej prostredníctvom internetu. Ide o skutky, pri ktorých pozorujeme široké spektrum prezentácie nenávisti, či už na základe historických vzorov alebo novodobej symboliky či hesiel.

Bývalý okresný predseda Ľudovej strany – Naše Slovensko v Ružomberku M. B. bol rozsudkom Špecializovaného trestného súdu zo dňa 15. októbra 2021 uznaný vinným zo spáchania zločinu prechovávanía extrémistických materiálov podľa § 422b ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, zločinu výroby extrémistických materiálov podľa § 422a ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona a prečinu prechovávanía extrémistických materiálov podľa § 422c Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody na 3 roky s odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu 3 roky.

Najvyšší súd na verejnom zasadnutí konanom dňa 26. októbra 2021 v Bratislave potvrdil rozsudok Špecializovaného trestného súdu, ktorý uznal obžalovaného Tibora Rostasa vinným z trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 ods. 1 Trestného zákona a uložil mu peňažný trest vo výške 4.000 EUR. V skutku sa jednalo o hanobenie židovského národa (v máji 2017 odsúdený ako jediný spoločník a konateľ spoločnosti SOFIAN, s .r. o., ktorá je vydavateľom časopisu „Zem & Vek“, zverejnil v tomto časopise poradové č. 5/2017 článok s názvom „Klin Židov medzi Slovanmi“). Pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, mu bol uložený náhradný trest odňatia slobody v trvaní 3 mesiacov.

V súvislosti s narastajúcim trendom určitých skupín občanov zastrašujúcim spôsobom pôsobiť na výkon určitých povolaní pre ich odborné postupy a prezentované názory (najmä na zdravotníkov v súvislosti s opatreniami ohľadom pandémie ochorenia COVID-19), ale aj na poslancov Národnej rady Slovenskej republiky pre ich hlasovanie o obrannej zmluve, bolo častokrát narušené ich právo na súkromie a rodinný život. Tieto skupiny osôb častokrát hrubým spôsobom protestovali pred obydliím týchto osôb, bez ohľadu na prítomnosť maloletých osôb či iných príslušníkov rodiny. Vzhľadom na nejednoznačnosť právneho postihu týchto osôb za súčasného právneho stavu v snahe ochrániť slobodný a odborný výkon povolaní je vhodné zvážiť úpravu znenia skutkovej podstaty trestného činu výtržníctva, lebo dané konanie nie je možné subsumovať ani pod žiadnu z extrémistických skutkových podstát trestných činov. Štát by mal vedieť účinne ochrániť ľudí, ktorí s vypätím posledných síl stáli v prvej vlne boja proti pandémie ochorenia COVID-19, pred verbálnou agresiou, ktorá môže prerásť aj do fyzického násillia. V neposlednom rade to mnoho ľudí odradí od výkonu určitých povolaní na Slovensku, čo môže mať až fatálne následky v zdravotníctve. Z uvedeného dôvodu navrhujem novelizovať Trestný zákon a rozšíriť súčasné znenie skutkovej podstaty trestného činu výtržníctva podľa § 364 Trestného zákona tak, aby zahŕňala aj postihovanie špecifikovaného kvalifikovaného konania (výtržností a zastrašovania) pred obydliím iného.

Hospodárska kriminalita
Hospodárska kriminalita – trestné činy podľa Trestného zákona
účinného do 31. decembra 2005

– trestné činy podľa Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005:

§	stíhané osoby	obžalované osoby	PZTS	dohoda o vine a treste	odsúdené osoby
118a	1	0	0	0	0
125	2	0	0	0	0
148	0	0	0	0	1
	3	0	0	0	1

– trestné činy podľa Trestného zákona účinného od 1. januára 2006:

§	stíhané osoby	obžalované osoby	PZTS	dohoda o vine a treste	odsúdené osoby
259	1	0	1	0	2
261	60	43	2	12	26
266	3	3	0	0	1
276	47	42	2	0	1
277	24	14	2	0	0
277a	33	32	0	0	0
	168	134	7	12	30

Ako vyplýva zo štatistických prehľadov, pre hospodárske trestné činy bolo skončené prípravné konanie spolu proti 153 obvineným, pre ktoré bola podaná obžaloba proti 134 obvineným, u 7 obvinených bolo trestné stíhanie podmienene zastavené a s 12 obvinenými bola uzavretá dohoda o vine a treste. Oproti roku 2020 bol zaznamenaný výrazný nárast obžalovaných osôb o 35 (oproti roku 2019 bolo obžalovaných o 52 osôb viac); k nárastu došlo aj pri osobách, s ktorými bola uzatvorená dohoda o vine a treste. Zo štatistických údajov je zrejmé zachovanie vysokého štandardu efektívnosti trestného konania pri stíhaných hospodárskych trestných činoch.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom bol v roku 2021 rovnako najpočetnejším hospodárskym trestným činom trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie, pre ktorý bolo stíhaných 60 osôb (o 1 osobu viac ako v roku 2020) a obžalovaných 43 osôb (o 5 osôb menej ako v roku 2020), a to napriek tomu, že fungovanie ekonomických a hospodárskych vzťahov bolo výrazne limitované v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19. Z hľadiska foriem páchania trestného činu poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 Trestného

zákona oproti predchádzajúcim rokom nedošlo k zmenám hodným referencie, neboli zaznamenané ani zásadne nové formy jeho páchania. Páchatelia najčastejšie dosiahli neoprávnené vyplatenie prostriedkov z Európskych štrukturálnych a investičných fondov predstierajúc splnenie podmienok na ich poskytnutie predkladaním falšovaných alebo realite nezodpovedajúcim dokladov. Taktiež poskytovateľom príspevku neposkytovali povinné údaje, resp. poskytnuté prostriedky Európskej únie používali na iný ako určený účel a použitie prostriedkov dokladovali falošnými alebo nesprávnymi dokladmi.

V prípadoch príspevkov v agrosektore klamlivo deklarovali záväzky plnenia podmienok na poskytnutie podpory týkajúce sa obhospodarovania pôdy a plnenia podmienok krížového plnenia. Tento trestný čin býva často spáchaný v súbehu s trestným činom subvenčného podvodu (pre ktorý bolo v roku 2021 trestne stíhaných 46 a obžalovaných 34 osôb), pretože finančné prostriedky sú spravidla poskytované nielen z Európskych štrukturálnych a investičných fondov, ale v určitom pomere aj z prostriedkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Štatistické údaje signalizujú zvýšenie efektívnosti vyvodzovania trestnoprávnej zodpovednosti za tieto trestné činy.

Pomerne časté sú aj prípady zneužívania finančných prostriedkov z Európskej únie, ktoré sa poskytujú okrem iného aj samosprávnym jednotkám (obce a VÚC), často na rôzne stavebné práce (napr. úprava čističky odpadových vôd), pričom vykonané práce nezodpovedajú realite alebo trhovým cenám. Boli zaznamenané napríklad také prípady, keď bolo fakturované vykonanie určitých stavebných prác, ktoré však v deklarovanom rozsahu v skutočnosti vykonané neboli, pričom týmto konaním vznikla škoda na prostriedkoch z Európskej únie a súčasne na prostriedkoch štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Za zmienku stojí fakt, že napríklad v jednej konkrétnej trestnej veci konali vo vzájomnej súčinnosti nielen predstavitelia spoločnosti, ktoré realizovala stavebné práce (dodávateľ stavby), ale aj stavebný dozor, a dokonca aj predstavitelia samosprávy (starosta obce, resp. zástupca primátora). V tomto prípade boli medzičasom dve osoby právoplatne uznané vinnými a ďalších desať osôb bolo odsúdených súdom prvého stupňa (neprávoplatne) na diferencované tresty odňatia slobody (vrátane nepodmienečných).

Pozornosť možno upriamiť i na ďalší trend nedávnej minulosti, a to, že do popredia sa dostáva trestný čin machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 Trestného zákona, ktorý sa týka predovšetkým verejných obstarávaní v štátnej správe a územnej samospráve. Typickým spoločným menovateľom týchto trestných vecí je, že verejné obstarávania sú doslova ušité na mieru vopred určenému víťaznému uchádzačovi, resp. verejné obstarávanie sa tomuto uchádzačovi počas jeho priebehu prispôbuje.

Hodným pozornosti je aj prípad obvineného Ing. B. P., MPH., na ktorého podal prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry obžalobu pre zločin machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona preto, že ako vedúci oddelenia verejného obstarávania UNLP Košice vo verejnej súťaži na predmet zákazky „Dodávka digitálnych ultrasonografických prístrojov“ vo vopred sledovanom zámere, aby sa víťazom tejto verejnej súťaže stala vopred určená spoločnosť, v súťažných podkladoch vedome opísal predmet zákazky a stanovil technické špecifikácie tak, aby tieto podmienky splnil len jeden dodávateľ, v dôsledku čoho bola do verejnej súťaže predložená iba jediná ponuka od spoločnosti W., ktorá zároveň ako jediná splnila tieto podmienky, čím vytvoril výhodnejšie podmienky pre jedného súťažiteľa, a tým postupoval v rozpore s princípom nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princípom rovnakého zaobchádzania a princípom hospodárnosti a efektívnosti upravených v zákone o verejnom obstarávaní, čím tak umožnil získať spoločnosti W. prospech najmenej vo výške 162.848,97 EUR. V tomto prípade bol vyhlásený prvostupňový rozsudok, podľa ktorého bol obvinený uznaný vinným, a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov.

Ďalšiu v poradí najpočetnejšiu skupinu hospodárskych trestných činov tvorila skupina trestných činov daňových. Z nich bolo stíhaných pre trestný čin skrátenia dane a poistného 47 osôb (o 25 osôb viac ako v roku 2020) a obžalovaných 42 osôb (o 23 osôb viac ako v roku 2020), pre trestný čin neodvedenia dane a poistného bolo stíhaných 24 osôb (o 1 osobu viac ako v roku 2020) a obžalovaných 14 osôb (o 3 osoby viac ako v roku 2020) a napokon pre trestný čin daňového podvodu bolo stíhaných 33 osôb (v roku 2020 nebola stíhaná pre tento trestný čin žiadna osoba) a obžalovaných 32 osôb (v roku 2020 nebola obžalovaná pre tento trestný čin žiadna osoba).

Pokiaľ ide o vyšetrovanie daňových trestných činov, toto výrazne ovplyvňuje (z vecného i časového hľadiska) skutočnosť, že páchatelia čoraz častejšie využívajú stále komplikovanejšie schémy obchodných reťazcov so zapojením cudzieho prvku (obchodných spoločností zo zahraničia), čo kladie zvýšené nároky na odbornosť orgánov činných v trestnom konaní a vyvoláva nevyhnutnosť vykonávania početných procesných úkonov v cudzine na základe dožiadania o právnu pomoc. Rovnako sa pri páchaní daňovej trestnej činnosti karuselového charakteru naďalej využívajú rôzne nastrčené osoby (tzv. biele kone), avšak v súčasnosti možno badať trend, že nejde o nevzdelané osoby zo slabších sociálnych pomerov tak, ako v minulosti, ale v súčasnosti sú využívané aj osoby s adekvátnym vzdelaním a vystupovaním, so znalosťou problematiky, pri ktorých je opäť náročnejšie odhaliť podstatu daného obchodného (fakturačného) reťazca.

V rámci vyšetrovania daňovej trestnej činnosti sú z hľadiska rozsahu spáchanej škody v popredí najmä prípady, ktorých spoločnou podstatou je zneužitie systému dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“). V minulosti to boli predovšetkým

prípady, kde sa umelo simulovali podmienky na čerpanie nadmerných odpočtov DPH. Išlo o prípady, kde sa deklarovalo obchodovanie s nejakým konkrétnym tovarom alebo produktom, avšak išlo len o rýdzu fikciu. V minulosti boli vyšetrovaní a právoplatne odsúdení páchatelia daňovej trestnej činnosti, ktorá nemala žiadne ekonomické opodstatnenie. Išlo teda o obchodovanie s tovarom, ktorý buď vôbec neexistoval (rôzne komodity – lykožrút, oceľ, kameň), ale i také situácie, keď tovar síce existoval, avšak jeho cena bola premrštená alebo totálne nereálna (rôzne IT produkty – web karty, rôzne programy, aplikácie).

Pomerne široko zastúpenou kategóriou je fiktívny obchod s reálnymi produktmi, ktorý však nebol vykonaný tak, ako to bolo daňovými subjektmi deklarované (najmä nákup tovaru v tuzemsku, hoci bol tovar reálny nadobudnutý v zahraničí). Išlo o obchodovanie s úplne bežným tovarom (kryštálový cukor, mäso, mlieko, cukrovinky atď.). Zmyslom takejto trestnej činnosti bolo predovšetkým navýšenie tzv. vstupu podnikateľa, aby sa tak znížila jeho vlastná daňová povinnosť, niekedy až do tej miery, že mu vznikol nárok na nadmerný odpočet.

V jednom prípade malo dôjsť k fiktívnemu obchodovaniu s kuracím mäsom, kde do obchodného reťazca boli zapojené aj renomované slovenské podnikateľské subjekty, pričom deklarovaný rozsah neoprávnеноho odpočtu DPH bol vo výške takmer 20 miliónov EUR.

Príkladom možno uviesť aj ďalšiu trestnú vec, kde bolo podstatou trestnej činnosti, zneužívanie mechanizmu DPH medzi viacerými spoločnosťami (vrátane zo zahraničia), pričom obchodovať sa fiktívne malo predovšetkým s kryštálovým cukrom. Do tohto obchodného (fakturačného) reťazca bola zapojená sieť rôznych firiem, pričom prípad bol náročnejší na dokazovanie najmä z toho pohľadu, že časť firiem s posudzovaným tovarom aj reálne obchodovala, avšak v menšom než deklarovanom rozsahu, naďalej však podstatou tohto obchodovania bolo zneužitie práva na odpočet DPH v podávaných daňových priznaniach, kde sa daňová povinnosť preniesla na spoločnosti (tzv. zmiznutých obchodníkov), ktoré svoju daňovú povinnosť voči štátu vôbec nesplnili. Týmto protiprávnym konaním mali viaceré osoby skrátiť DPH v celkovej výške takmer 10 mil. EUR. Práve v roku 2021 bolo 5 obvinených osôb pre túto činnosť odsúdených Špecializovaným trestným súdom, keďže svoju priznali.

V neposlednom rade možno poukázať aj na ďalšiu rozsiahlu daňovú trestnú vec, kde bolo obvinených celkovo 21 osôb. Išlo o fiktívne obchodovanie s komoditou „kameň“, pričom obvinené osoby touto činnosťou neoprávnene uplatnili nárok na nadmerný odpočet DPH v rozsahu takmer 49 miliónov EUR, z toho 14 miliónov EUR im bolo aj reálne vyplatených. V tejto veci je aktuálne naplánovaná séria hlavných pojednávaní.

Napokon možno uviesť príklad ďalšieho väčšieho daňového prípadu, kde v novembri 2021 bolo vznesené obvinenie pre trestný čin skrátenie dane a poistného celkovo 19 osobám, pričom obvinené osoby mali pôsobiť v trenčianskom regióne ako zločinecká skupina.

Aktuálne však možno pozorovať trend, ktorý je zrejмый aj na Úrade špeciálnej prokuratúry, a to že neoprávnené čerpanie nadmerných odpočtov je tak povediac na ústupe. Naďalej je však trend páchania daňovej trestnej činnosti v podobe krátenia DPH. Z praxe je pritom zrejмый, že ide o takú činnosť, ktorá je už ďaleko za hranicou prípustnej daňovej optimalizácie, keďže podnikatelia znižujú svoju vlastnú daňovú povinnosť najmä na základe nepravdivých (fiktívnych) obchodov. To znamená, že reálne podnikajúci podnikatelia si za účelom zníženia daňového základu DPH doslova kupujú fiktívne faktúry, ktoré nezodpovedajú realite.

Majetková kriminalita

– trestné činy podľa Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005:

§	stíhané osoby	obžalované osoby	PZTS	dohoda o vine a treste	odsúdené osoby
247	1	0	0	0	0
248	0	0	0	0	8
250	1	1	0	0	3
250a	2	0	0	0	4
250f	2	0	0	0	0
255	2	0	0	0	0
	8	1	0	0	15

– trestné činy podľa Trestného zákona účinného od 1. januára 2006:

§	stíhané osoby	obžalované osoby	PZTS	dohoda o vine a treste	odsúdené osoby
212	11	6	0	0	0
213	1	0	1	0	0
221	12	8	3	1	2
223	1	0	1	0	0
225	46	34	0	9	17
233	50	41	0	5	1
245	22	8	10	2	12
	143	97	15	17	32

V roku 2021 bolo pre trestné činy proti majetku skončené prípravné konanie proti 129 obvineným, z ktorých bola podaná obžaloba na 97 obvinených, so 17 obvinenými bola uzavretá dohoda o vine a treste a proti 15 obvineným bolo podmiennečne zastavené trestné stíhanie. V roku 2020 bolo prípravné konanie skončené proti 60 obvineným (nárast o 69), z ktorých bola podaná obžaloba na 45 obvinených (nárast o 52), s 13 obvinenými prokurátor uzavrel dohodu o vine a treste a u dvoch osôb bol aplikovaný postup podmiennečného zastavenia trestného stíhania. Opäť ide o nárast v agende oproti predchádzajúcemu obdobiu vo všetkých smeroch (v niektorých smeroch o 100 %), hoci išlo o obdobie pandémie.

Z trestných činov proti majetku bol najvyšší počet trestne stíhaných osôb pre trestný čin subvenčného podvodu podľa § 225 Trestného zákona (46 stíhaných osôb), ako už bolo uvedené, tento je páchaný spravidla v súbehu s trestným činom poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 Trestného zákona. Celkový nárast počtu trestne stíhaných osôb pre trestné činy proti majetku sa výrazne neprejavil pri najpočetnejšom trestnom čine – trestnom čine subvenčného podvodu, keď oproti roku 2020 došlo k zníženiu počtu stíhaných osôb o 4 (oproti roku 2019 ide naopak o zvýšenie počtu o 19 stíhaných osôb). V porovnaní s rokom 2020 nedošlo pri žiadnom trestnom čine k výraznému zníženiu počtu stíhaných osôb a obžalovaných osôb.

Z prípadov hodných osobitného zreteľa predstavuje najmä mediálne ostro sledovaný proces týkajúci sa falšovania tzv. televíznych zmieniek, kde bola v roku 2019 prokurátorom podaná obžaloba na dve obvinené osoby. Následne v druhej polovici roka 2019 a na začiatku roka 2020 prebehla séria hlavných pojednávaní, na ktorých bolo vykonané množstvo výsluchov a oboznámený bol aj rozsiahly listinný materiál. Pojednávanie vyvrcholilo dňa 27. februára 2020, kedy Špecializovaný trestný súd vyhlásil rozsudok, ktorým oboch obžalovaných uznal vinných skutkovo a právne v zmysle podanej obžaloby a obom uložil trest odňatia slobody vo výmere 19 rokov. Tento prísny, avšak plne zákonný a spravodlivý trest, odzrkadľoval najmä rozsah sumy, na ktorú vystavené fiktívne zmenky zneli, a to na sumu 69 miliónov EUR. Prvostupňový rozsudok následne potvrdil odvolací súd dňa 12. januára 2021, kedy boli zamietnuté odvolania obidvoch obžalovaných.

Pre úplnosť možno uviesť, že v tejto trestnej veci podal prokurátor v roku 2020 obžalobu aj na ďalšiu obvinenú osobu, ktorá mala na stíhanej trestnej činnosti participovať, pričom v tejto veci už taktiež padol definitívny súdny verdikt, v rámci ktorého bol obvinenému uložený v roku 2021 trest odňatia slobody vo výmere 13 rokov.

Orgány činné v trestnom konaní v priebehu roku 2021 dokumentovali aj rozsiahlu ekonomickú trestnú činnosť páchanú v prostredí Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s., do ktorej mali byť zapojené nielen podnikateľské subjekty dodávajúce tovary a služby, ale aj zamestnanci Národnej diaľničnej spoločnosti na

rôznych úrovniach riadenia. Dokazovanie je zamerané na preverenie zákonného priebehu niekoľkých stoviek verejných obstarávaní v hodnote desiatok miliónov EUR. Už v roku 2021 prišlo k právoplatnému vzneseniu obvinenia pre trestný čin machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 Trestného zákona v súbehu s trestným činom porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 Trestného zákona v dvoch trestných veciach, a to celkovo jedenástim osobám, pričom mala byť spôsobená škoda vo výške najmenej 1,7 mil. EUR. Vyšetrovanie v tejto veci pokračuje.

Taktiež možno poukázať na ekonomickú časť tzv. tunelovania Devín banky, kde dňa 9. septembra 2021 najvyšší súd túto kauzu právoplatne uzavrel. Z majetkovej trestnej činnosti boli uznaní za vinných celkovo 5 obžalovaní, pričom hlavnému aktérovi kauzy bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 roky nepodmienečne. Súčasne mu bol uložený peňažný trest vo výmere 50.000 EUR. Ďalšiemu obžalovanému bol uložený dvojročný nepodmienečný trest odňatia slobody a peňažný trest vo výmere 30.000 EUR. Ostatným trom obžalovaným boli uložené podmienené tresty odňatia slobody, peňažné tresty a zákazy činnosti.

Dňa 29. apríla 2021 bol taktiež najvyšším súdom potvrdený trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov pre obžalovaného podnikateľa Š. D. v kauze nezákonne využitých dotácií pre vinárstva, teda pre trestný čin poškodzovanie finančných záujmov Európskej únie a subvenčný podvod. Odsúdenému bol uložený aj peňažný trest 100.000 EUR.

Možno taktiež poukázať na to, že v roku 2021 došlo aj k pomerne rozsiahlemu obvineniu z ekonomickej a korupčnej trestnej činnosti (celkovo 18 obvinených osôb), ktorú mali spáchať bývalí vedúci funkcionári Finančnej správy Slovenskej republiky, vrátane jej bývalého prezidenta a bývalého štátneho tajomníka Ministerstva financií Slovenskej republiky. Rozsiahla ekonomická trestná činnosť mala byť páchaná dlhší čas, sofistikovaným spôsobom, za účasti viacerých osôb, ktoré konali plánovite, so znalosťou veci, pričom na túto trestnú činnosť mala nadväzovať v tomto prípade aj legalizačná schéma (v rozsahu viac ako 13 mil. EUR), ale i rozsiahla korupčná trestná činnosť. Zo záverov vyšetrovania vyplynulo, že v takejto vzájomnej symbióze mali pôsobiť jednak vysokí štátni funkcionári, ale aj ľudia z podnikateľského prostredia, ktorí svoje postupy a kroky vzájomne koordinovali a evidentne z nich aj profitovali. Obvinení boli preto aj vplyvné osoby z podnikateľského prostredia (tzv. oligarchovia). Výsledky vyšetrovania odôvodňovali záver, že na základe nehospodárneho nakladania s verejnými zdrojmi mala štátu vzniknúť škoda presahujúca sumu 45 mil. EUR (bez DPH). Medzičasom bola v tejto veci podaná obžaloba.

V roku 2021 bola obvinená aj skupina osôb (pôsobiacich ako zločinecká skupina), ktorá mala páchať rozsiahlu daňovú trestnú činnosť, z ktorej následne legalizovali príjmy. Výsledky vyšetrovania odôvodňujú podozrenie, že z tejto činnosti

mali profitovať aj funkcionári Finančnej správy Slovenskej republiky, ale aj daňoví kontrolóri, ktorí mali túto trestnú činnosť umožňovať, resp. kryť. Aj v tomto prípade mali takto konať vo vzájomnej súčinnosti s podnikateľskými subjektmi a ich zástupcami, resp. osobami z ich pozadia. Konkrétne v priebehu rokov 2012 až 2018 si mali neoprávnene uplatniť nárok na vrátenie nadmerného odpočtu DPH vo výške presahujúcej 18 mil. EUR.

Poukázať treba aj na prípad obvinených PhDr. Mgr. P. L. a spol., v ktorej je dovedna 11 osôb obvinených za súbeh zločinu založenia, zosnovania a podpory zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a obzvlášť závažného zločinu legalizácie príjmov z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. a), c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), 141 písm. a) Trestného zákona. Z vecného hľadiska prípad predstavuje rozsiahlu legalizačnú schému, v ktorej sa vo viacerých verejných obstarávaniach realizovaných v rozpätí rokov 2015 až 2020 na ústredných orgánoch štátnej správy (Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky) odčerpávala prostredníctvom rôznych obchodných spoločností bezdôvodne (ekonomicky nezmyselne) zapojených do reťazca obstarávania časť obstarávacej ceny (tzv. „vata“). Celkový kvantifikovaný rozsah protiprávneho konania predstavuje cca 17 miliónov EUR.

Aktuálne sa však na súde nachádza viacero ďalších obžalôb prokurátorov odboru ekonomickej kriminality Úradu špeciálnej prokuratúry, ktoré sa týkajú predovšetkým mimoriadne rozsiahlej daňovej trestnej činnosti, ale aj obžaloby, ktoré sa týkajú trestného činu machinácii pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe, a tiež trestných činov podľa § 261 a § 225 Trestného zákona, ktoré sú v niektorých prípadoch spojené aj s korupčnou trestnou činnosťou.

Rovnako tak viacero takýchto ekonomických káuz sa aktuálne nachádza v štádiu vyšetrovania po právoplatnom vznesení obvinenia, pred podaním obžaloby, alebo pred iným rozhodnutím v rámci prípravného konania.

4. Trestné stíhanie právnických osôb

Zákomom č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, bol do právneho poriadku Slovenskej republiky zavedený inštitút trestnej zodpovednosti právnických osôb, čím došlo k implementácii záväzkov a odporúčaní, ktoré Slovenská republika prijala ako člen medzinárodných organizácií. Novelou zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb vykonanou zákonom č. 312/2020 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť dňa 1. januára 2021, bola do zákona doplnená možnosť aj vo vzťahu k právnickej osobe ukladať ochranné opatrenie zhabania časti majetku podľa § 83a Trestného zákona. Podstatou nového ochranného opatrenia je, že súd

môže konfiškačne postihnúť majetok právnickej osoby, ak má za to, že určitá časť jej majetku je výnosom z trestnej činnosti na základe preukázania, že hodnota majetku, ktorú nadobudla alebo previedla na inú osobu v čase najviac päť rokov pred páchaním takéhoto trestného činu, v čase jeho páchania alebo po jeho spáchaní, je v hrubom nepomere k jej príjmom nadobudnutým v súlade so zákonom alebo na základe iných skutočností odôvodňujúcich takýto záver. Efekt predmetnej zákonnej zmeny by sa mal prejavíť v nasledujúcich rokoch.

Počet trestných vecí, v ktorých v roku 2021 došlo k trestnému stíhaniu právnickej osoby:

§	stíhané právnické osoby	obžalované právnické osoby	PZTS právnických osôb	dohoda o vine a treste právnických osôb	odsúdené právnické osoby
221	3	0	0	0	0
225	3	2	0	1	0
233	17	16	0	1	2
259	0	0	0	0	1
261	6	2	0	2	4
276	1	0	0	0	0
277a	1	0	0	0	0
329	2	2	0	0	0
333	6	3	0	2	3
336	7	1	0	4	0
422a	1	1	0	0	1
spolu	47	27	0	10	10

V roku 2021 bolo trestne stíhaných 47 právnických osôb, čo je takmer trojnásobný nárast oproti roku 2020 (18 osôb), a je to viac aj ako v roku 2019 (22 osôb) a v roku 2018 (28 osôb). Osobitne výrazný je nárast počtu trestných stíhaní právnických osôb pre legalizáciu výnosov z trestnej činnosti (17 osôb v roku 2021 oproti 4 v roku 2020). Kým v roku 2020 bola podaná obžaloba pre legalizačnú činnosť iba vo vzťahu k jednej osobe, v roku 2021 to už bolo voči 16 osobám.

ČASŤ III. ČINNOSŤ ÚRADU ŠPECIÁLNEJ PROKURATÚRY PRED ZAČATÍM TRESTNÉHO STÍHANIA

Prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry vykonávali aj v roku 2021 dozor nad dodržiavaním zákonnosti aj v štádiu trestného konania pred začatím trestného stíhania vo veciach patriacich do jeho pôsobnosti. Ide predovšetkým o vybavovanie trestných oznámení od momentu ich nápadu až po rozhodnutie, či na jeho podklade bude alebo nebude začaté trestné stíhanie. Zo znenia Trestného poriadku totiž vyplýva, že vybavenie každého podania, ktoré svojím obsahom spĺňa znaky trestného oznámenia, prechádza dozorom prokurátora, či už:

- vo fáze jeho prijatia prokurátorom a po jeho vyhodnotení prokurátorom, ktorý ho následne odovzdá na vybavenie policajtovi. Keďže partnerom Úradu špeciálnej prokuratúry na úrovni polície je spravidla vyšetrovateľ NAKA, trestné oznámenia sa odovzdali (§ 198 ods. 1 Trestného poriadku) tejto elitnej policajnej zložke s celoslovenskou pôsobnosťou. V prípade, ak Úrad špeciálnej prokuratúry obdržal trestné oznámenie patriace do pôsobnosti inej prokuratúry (napr. okresnej prokuratúry), bolo jej odstúpené. V prípade pochybnosti o vecnej či miestnej príslušnosti podania boli zasielané na rozhodnutie generálnej prokuratúry; tento postup prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry uplatňovali aj v prípade trestného oznámenia na nich samých súvisiace s ich postupom v trestnom konaní (podozrenie zo zneužívania právomoci verejného činiteľa),
- na základe obligatórneho oboznámenia prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry s obsahom prijatého trestného oznámenia vyšetrovateľom, ktorý ho obdržal od oznamovateľa (§ 196 ods. 1 Trestného poriadku),
- vo fáze meritórneho rozhodovania o trestnom oznámení, t. j. v momente, keď vyšetrovateľ o podanom trestnom oznámení procesným spôsobom rozhodne (§ 197 Trestného poriadku a uvedené procesné rozhodnutie predloží na preskúmanie prokurátorovi Úradu špeciálnej prokuratúry). Prokurátor má právo takéto rozhodnutie zrušiť, prípadne rozhoduje o sťažnosti procesnej strany (oznamovateľa, poškodeného) smerujúcej proti spôsobu vybavenia trestného oznámenia.

Prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry vybavovali vo fáze pred začatím trestného stíhania aj trestné veci zistené ex offa, na základe vlastného poznatku, prameniaceho napr. z mediálnych správ a výstupov, resp. výberov z tlače, pokiaľ na ne nereagovali orgány polície.

Postup pred začatím trestného stíhania bol viackrát usmerňovaný prokurátormi Úradu špeciálnej prokuratúry, a to záväzným pokynom, a v prípade nestotožnenia sa s rozhodnutím vyšetrovateľa prokurátori zrušovali tieto rozhodnutia za súčasného uvedenia právnych dôvodov a pokynu, ako vo veci ďalej postupovať.

Počty trestných oznámení podaných v pôsobnosti Úradu špeciálnej prokuratúry vyplývajú z nasledujúcej tabuľky:

Rok	Nápad	Vybavené
2017	752	789
2018	1046	1128
2019	1056	1278
2020	1426	1392
2021	1523	1352

Spôsoby rozhodnutí pred začatím trestného stíhania v trestných veciach v pôsobnosti Úradu špeciálnej prokuratúry a ich počet vyplývajú z nasledujúcej tabuľky:

spôsob skončenia	2021	2020
uznesenie § 197 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku – odovzdanie veci na priestupok	8	17
uznesenie § 197 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku – odovzdanie veci na disciplinárne konanie	3	1
uznesenie § 197 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku – odloženie veci, ak je trestné stíhanie neprípustné	5	1
uznesenie § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku – odmietnutie veci	554	498
spolu	570	517

Vyššie uvedený prehľad jednoznačne demonštruje konzistentný nárast počtu trestných oznámení, ktorými sa musia prokurátori zaoberať. Vyplýva z neho tiež skutočnosť, že už v predprípravnom trestnom konaní bola činnosť prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry aktívna. Trestné veci odovzdané na priestupkové konanie /§ 197 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku/ spadajú do oblasti extrémistickej kriminality. Uvedeným spôsobom sú postihované porušenia zákona menšej závažnosti.

Množstvo podaní, ktoré boli doručené Úradu špeciálnej prokuratúry, je nekonkrétnych, bez dostatočného popisu skutkových okolností, pre ktoré by mohlo byť začaté trestné stíhanie. Bolo už tradičnou úlohou prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry ohraničovať oznámené skutky a stanoviť, ktoré sú trestnoprávne relevantné, ktoré napĺňajú podozrenie zo spáchania priestupku, a ktoré v zásade nepredstavujú po obsahovej stránke akékoľvek skutočnosti nasvedčujúce spáchaniu trestného činu.

Tak ako v minulých rokoch, aj v priebehu roka 2021 boli predmetom trestných oznámení podania fyzických osôb nespokojných s činnosťou štátnych orgánov, úradníkov, sudcov, prokurátorov, policajtov, predstaviteľov samosprávy a pod. Oznamovatelia niekedy nevedia ani popísať podstatné okolnosti skutku, ktorý oznamujú, subjektívne však pociťujú nezákonnosť a sú presvedčení, že dochádza k protiprávnemu konaniu. Protiprávnosť si potom spájajú automaticky s trestnou zodpovednosťou. Na Úrad špeciálnej prokuratúry sa podávatelia často obracajú aj preto, že zo svojho uhla pohľadu sa na všeobecných prokuratúrach či súdoch spravodlivosti nevedeli domôcť a nedôverujú miestnym (okresným, krajským) orgánom. Z dôvodu, že nebolo možné preukázať spáchanie konkrétneho trestného činu, oznámenia tohto typu zväčša končili odmietnutím veci v zmysle § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, prípadne odstúpením na okresné prokuratúry z dôvodu potreby prejednať vec v rámci ich príslušnosti.

Novelizáciou Trestného poriadku účinnou od 1. januára 2021 bola vecná príslušnosť Úradu špeciálnej prokuratúry rozšírená o novo zavedené skutkové podstaty trestných činov ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona a prijatia a poskytnutia nenáležitej výhody podľa § 336c a § 336d Trestného zákona.

Pre podozrenie zo spáchania trestného činu ohýbania práva bolo v uplynulom roku podaných 37 trestných oznámení. Ich analýza ukázala, že práve skutková podstata tohto trestného činu očakávateľne vchádza do širšieho povedomia verejnosti, avšak bez náležitého pochopenia jeho povahy, nakoľko podávatelia takmer vo všetkých prípadoch svojvôľu sudcu videli v zásade jednoducho v tom, že nevykonával dôkazy, ktoré navrhovali alebo nerozhodol spôsobom, ktorým očakávali. Podávanie trestných oznámení pre podozrenie z tohto trestného činu sa tak formálne môže postupne stať akýmsi univerzálnym opravným prostriedkom vyjadrujúcim nespokojnosť so spôsobom rozhodnutia súdu či konkrétneho sudcu.

Naproti tomu pre podozrenie z trestného činu prijatia a poskytnutia nenáležitej výhody (tzv. prikrmovanie) bolo za celý rok 2021 podané iba jediné trestné oznámenie

Porovnanie skúseností s týmito dvomi novo zavedenými inštitútmi tak ukazuje zaujímavý paradox. Kým pri trestnom čine ohýbania práva možno, vzhľadom na charakter jeho konštrukcie, ktorá vyžaduje svojvoľné uplatnenie práva zo strany sudcu, skutočné naplnenie jeho objektívnej stránky očakávať naozaj iba výnimočne, Úrad špeciálnej prokuratúry bude čeliť veľkému množstvu trestných oznámení rozhorčených nespokojných účastníkov súdnych sporov. Na druhej strane poskytovanie a s ním korelujúce prijímanie nenáležitých výhod je v spoločnosti zrejme rozšírené vo výrazne väčšej miere, ako je oznamované, čo naznačuje nielen vysokú mieru jeho latencie, ale aj tolerovania.

Z trestných oznámení, ktoré boli dôvodné a kvalifikované, drvivú väčšinu tvorili trestné oznámenia koncipované štátnymi orgánmi. Na podklade týchto trestných oznámení bolo často začaté trestné stíhanie a v odôvodnených prípadoch aj vznesené obvinenie. Veľmi kvalifikované trestné oznámenia sú stále tie, ktoré oznamujú podozrenia z trestných činov poškodzovania finančných záujmov európskych spoločností. Vychádzajú z listinných dôkazov a podkladov, ktoré sú odborne a komplexne koncipované, a dá sa z ich obsahu urýchlene usúdiť, či bude potrebné vo veci prijať prokurátorské opatrenie.

Je potrebné uviesť, že Úrad špeciálnej prokuratúry naďalej aktívne komunikuje s kompetentnými orgánmi, rezortnými subjektmi, ktoré disponujú informáciami – podkladmi pre posúdenie trestných oznámení a v tejto spolupráci mieni pokračovať.

ČASŤ IV. ČINNOSŤ ÚRADU ŠPECIÁLNEJ PROKURATÚRY V PRÍPRAVNOM KONANÍ

V roku 2021 napadlo do prípravného konania 467 vecí, vybavených bolo 506 vecí proti 820 osobám. Naproti tomu v roku 2020 napadlo do prípravného konania 456 vecí, z ktorých bolo vybavených 459 vecí proti 660 osobám. Oproti predchádzajúcemu roku tak bol zaznamenaný v zásade viac ako desaťpercentný nárast počtu vybavených vecí.

V roku 2019 napadlo do prípravného konania 467 vecí, z ktorých bolo vybavených 457 vecí proti 475 osobám. V roku 2018 napadlo do prípravného konania 480 vecí, vybavených bolo 466 vecí proti 457 osobám. V roku 2017 napadlo do prípravného konania 560 vecí, vybavených bolo 427 vecí proti 532 osobám.

Spôsob skončenia trestných vecí z trestného registra v roku 2021 vyplýva z nasledujúcej tabuľky:

Spôsob skončenia prípravného konania	počet vecí	počet osôb a PO
zastavené trestné stíhanie (§ 215) – známi	33	54
prerušené trestné stíhanie (§ 228 ods. 2) – známi	5	5
prerušené trestné stíhanie spolupracujúceho obvineného (§ 228 ods. 3)	5	7
podmienečne zastavené trestné stíhanie	2	3
podmienečne zastavené trestné stíhanie spolupracujúceho obvineného (§ 218)	5	6
podaná obžaloba	146	297

zastavené trestné stíhanie (§ 215) – NP	84	-
prerušené trestné stíhanie (§ 228 ods. 1) – NP	47	-
prerušené trestné stíhanie (§ 228 ods. 2) – NP	2	-
dohoda o vine a treste	77	118
- počet výziev prokurátora	5	5
- počet návrhov obvinených a obhajcov	77	105
- počet konaní o dohode	81	122
- počet uzavretých dohôd	77	118
- na základe podnetu súdu	5	9
- počet dohôd uzavretých pred súdom	76	109

V roku 2021 bolo podaných o 19 obžalôb viac (o 51 obžalovaných osôb viac), ako v roku 2020 a v prípade uzavretých dohôd o vine a treste došlo k zvýšeniu o 12 vecí (o 32 obvinených viac).

V rámci vykonávania dozoru nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry využívali efektívne oprávnenia vyplývajúce z ustanovenia § 230 ods. 2 Trestného poriadku. Vykonali 512 previerok vyšetrovacích spisov, čo je o 144 (cca 30 %) previerok viac oproti roku 2020. Prokurátori navyše previerkovú činnosť procesných úkonov vykonaných policajtmí vykonávajú priebežne, nakoľko policajti po dohode s prokurátormi zasielajú zápisnice o úkonoch prokurátorom formou e-mailu, takže je možné efektívne reagovať na stav vecí. Policajtom dali 165 písomných záväzných pokynov, čo je o 83 (50 %) viac oproti roku 2020. Tu je potrebné poukázať na fakt, že so zreteľom na charakter a najmä rozsah trestných vecí v pôsobnosti Úradu špeciálnej prokuratúry sa v rámci výkonu dozoru prokurátora využívajú veľmi intenzívne osobné konzultácie s policajtmí, pri ktorých sa podrobne analyzuje skutkový a právny stav vecí s dôrazom na ďalší postup vo vyšetrovaní. Prokurátori vykonávajú rôzne formy konzultácie s vyšetrovateľmi a operatívnymi pracovníkmi NAKA prakticky denne.

Prokurátori podľa § 230 ods. 2 písm. d) Trestného poriadku vrátili policajtom na doplnenie vyšetrovania 28 vecí, teda o 9 vecí (30 %) viac ako v roku 2020. Podľa § 230 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku prokurátori zrušili 30 nezákonných alebo neopodstatnených rozhodnutí policajtov (o 5 viac ako v roku 2020).

Prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry využijúc oprávnenie podľa § 230 ods. 2 písm. c) Trestného poriadku osobne vykonali po začatí trestného stíhania 4 výsluchy svedkov (v roku 2020 ich bolo 13) a 1 výsluch obvineného (v roku 2020 vykonali 2 takéto výsluchy) a zúčastnili sa na 57 procesných úkonoch (oproti 27 v roku 2020) vykonávaných policajtom. Rovnako vykonali viaceré výsluchy v štádiu pred začatím trestného stíhania postupom podľa § 196 ods. 2 Trestného poriadku.

Tieto zákonné oprávnenia prokurátori využívali v prípadoch, ak to uznali, so zreteľom na charakter a okolnosti vecí, za potrebné.

Obvinení (prípadne ich obhajcovia) spolu podali 503 sťažností (o 75 viac ako v roku 2020) proti rozhodnutiam policajtov, z ktorých bolo 425 zamietnutých ako nedôvodných podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (nedôvodné). Z dôvodov uvedených v § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (oneskorene, opätovne alebo neoprávnenou osobou podané) bolo zamietnutých 32 sťažností. K zamietnutiu sťažnosti podľa § 193 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, teda že sťažnosť nebola prípustná, nedošlo.

Prokurátori z podnetu sťažnosti podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku zrušili 46 rozhodnutí policajtov.

V 14 prípadoch prokurátor využil oprávnenie odňať vec policajtovi a prikázať ju inému /§ 230 ods. 2 písm. f) Trestného poriadku/, a to z dôvodu prieskumov, nečinnosti či nerešpektovania pokynov prokurátora. Oproti roku 2020 ide nárast o 8 vecí.

Prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry podali návrh na vzatie do väzby vo vzťahu k 110 osobám (jedná sa o rovnaký počet ako v roku 2020, je to o 47 osôb viac ako v roku 2019 a o 39 osôb viac ako v roku 2018). Sudcovia pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu akceptovali 81 návrhov (v roku 2020 bolo vzatých do väzby 84 osôb, v roku 2019 to bolo 53 osôb a v roku 2018 spolu 57 osôb). V 12 prípadoch prokurátori podali sťažnosť proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu o nevzatí obvineného do väzby. Najvyšší súd v 3 prípadoch sťažnostiam vyhovel a v 9 prípadoch sťažnosť zamietol ako nedôvodnú.

Z prostriedkov na zaistenie vecí podľa štvrtého až šiesteho dielu IV. hlavy Trestného poriadku a prostriedkov na zabezpečenie informácií podľa V. hlavy Trestného poriadku boli najčastejšie využívané odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky podľa § 115 Trestného poriadku. Prokurátori podali návrh na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky v 278 prípadoch (o 37 prípadov viac ako v roku 2020), z ktorých bolo sudcom pre prípravné konanie akceptovaných 252 (v roku 2020 to bolo 224).

Prokurátori podali návrh na vykonanie domovej prehliadky v 166 prípadoch (oproti 184 v roku 2020), z ktorých bolo sudcom akceptovaných 159 (oproti 172 v roku 2020).

Návrh na vyhotovovanie obrazových, zvukových a obrazovo-zvukových záznamov podali v 55 prípadoch (o 26 prípadov menej ako v roku 2020, z ktorých sudca akceptoval 49 (v roku 2020 bolo akceptovaných 77)).

Prokurátori vydali 135 príkazov na prehliadku iných priestorov a pozemkov (v roku 2020 ich bolo 142) a 63 príkazov na sledovanie osôb a vecí (v roku 2020 ich bolo 89). Prokurátori vydali 2 príkazy na predstieraný prevod (v roku 2020 boli vydané tiež 2 takéto príkazy).

V roku 2021 prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry zaistili postupom podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku (na konfiškáciu) celý majetok 59 osobám v 15 trestných veciach. Odhad jeho súhrnnej hodnoty predstavuje sumu 23.138.478 EUR. Naproti tomu v roku 2020 prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry zaistili celý majetok „iba“ u 8 obvinených v 5 trestných veciach, pričom takto došlo k zaisteniu majetku vo výške 1.522.891,52 EUR. V nemalej miere sa využívali aj ďalšie zaisťovacie majetkové inštitúty podľa § 95 až 96g Trestného poriadku slúžiace na odčerpanie výnosu z trestnej činnosti v prípadoch, v ktorých niet zákonných predpokladov na uloženie trestu prepadnutia majetku (teda v prípadoch, kedy sa nevyužíva § 425 Trestného poriadku), ale je možné očakávať uloženie trestu prepadnutia veci (výnosu z trestnej činnosti).

Na vyžiadanie údajov, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva, bankového tajomstva alebo daňového tajomstva alebo údajov z evidencie zaknihovaných cenných papierov, prokurátori udelili policajtom 231 súhlasov (o 525, t. j. trikrát menej ako v roku 2020).

Prokurátori podali 30 návrhov na vydanie príkazu na použitie agenta (o 15 menej ako v roku 2020), z ktorých Špecializovaný trestný súd akceptoval všetky (v roku 2020 akceptoval 43). Ani v jednom prípade nebol agent využitý na činnosť podľa § 117 ods. 2, alinea druhá Trestného poriadku, teda ako tzv. agent – provokatér. Vždy vystupoval ako tzv. agent kontrolór, ktorý neiniciuje spáchanie trestnej činnosti, len ju sleduje a dokumentuje konanie podozrivého.

V rámci medzinárodnej justičnej spolupráce bol podaný 1 návrh na odovzdanie trestného stíhania do cudziny (3 v roku 2020) a cudzím justičným orgánom bolo zaslaných 124 dožiadaní o právnu pomoc (o 49 viac ako v roku 2020), z toho bolo 101 európskych vyšetrovacích príkazov. Najčastejšie išlo o výsluchy svedkov a zabezpečenie listinných dôkazov, ale aj o zaistenie peňažných prostriedkov na účte v banke v zahraničí.

Z uvedených údajov nepochybne vyplýva, že v roku 2021 sa oproti minulému roku signifikantným spôsobom (o desiatky percent) znížil počet úkonov zasahujúcich priamo do sféry práv a slobôd fyzických osôb, najmä čo sa týka príkazov na prehliadky priestorov, sledovanie, priestorové odpočúvanie, nasadenie agenta. Veľmi mierne sa zvýšil iba počet odposluchov telekomunikačných zariadení. Počet osôb, u ktorých bolo navrhované vzatie do väzby, zostal nezmenený. V prostredí plnenia úloh prokurátormi Úradu špeciálnej prokuratúry a príslušníkmi NAKA preto rozhodne nemožno hovoriť o akomsi nadužívaní policajných prostriedkov

na zasahovanie do sféry osobnej slobody fyzických osôb. Na druhej strane došlo k razantnému rastu objemu majetku zaistenému na konfiškačné účely, a to dokonca pri niekoľkonásobnom znížení počtu žiadostí o poskytnutie údajov bankového tajomstva. Vyššia miera zaistovania majetku je premietnutím novelizovaného znenia ustanovenia § 1 Trestného poriadku, ktorý od 1. januára 2021 definuje ako jeden zo základných cieľov trestného konania tiež odňatie výnosov z trestnej činnosti. Zvýšenie objemu zaistovaného majetku pri redukovaní počtu žiadostí o poskytnutie údajov bankového tajomstva súvisí s postupne sa zlepšujúcimi metódami finančného vyšetrovania.

ČASŤ V. SPOLUPRÁCA S POLÍCIOU

Tak ako v predchádzajúcich rokoch, aj v roku 2021 treba spoluprácu medzi Úradom špeciálnej prokuratúry a políciou považovať za korektnú, zodpovedajúcu postaveniu oboch orgánov. So zreteľom na charakter trestných vecí v pôsobnosti Úradu špeciálnej prokuratúry je vykonávanie trestného konania sprevádzané už od jeho počiatkových štádií bezprostredným (osobným, e-mailovým) intenzívnym kontaktom prokurátora s policajtom, čomu zodpovedá spôsob výkonu dozoru prokurátora. Tento spôsob výkonu dozoru prokurátora sa osvedčil a je nevyhnutným. Zvýšiť kvalitu vyšetrovania v konkrétnych veciach napomohlo vytvorenie špeciálnych pracovných skupín Očistec a Fénix, ktoré pracovali aj v roku 2021. Veľkú rezervu stále vnímame v samostatnosti a iniciatívnosti niektorých policajtov a potenciálnu hrozbu pre plynulosť a bezprieťahovosť vyšetrovania predstavuje fluktuácia vyšetrovateľov a s tým spojené prerozdeľovanie spisov. V záujme intenzívneho prediskutovania pracovných a aplikačných problémov a pochybení, ako aj zvyšovania odbornosti a profesionality policajtov a prokurátorov, sú Úradom špeciálnej prokuratúry organizované medzirezortné pracovné porady so zástupcami jednotlivých zložiek NAKA.

ČASŤ VI. ČINNOSŤ ÚRADU ŠPECIÁLNEJ PROKURATÚRY V SÚDNOM KONANÍ

V roku 2021 bolo odsúdených 239 osôb, na ktoré bola podaná obžaloba prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry, čo predstavuje nárast o 19 odsúdených osôb oproti roku 2020. Jednalo sa o rozsudky Špecializovaného trestného súdu, ale aj o rozsudky všeobecných súdov, pokiaľ prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry podal obžalobu na vecne príslušný okresný súd v prípadoch, ktoré nepatrili do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu.

Oslobodených bolo 14 osôb, čo v porovnaní s rokom 2019 predstavuje pokles o 1 osobu.

Súdy schválili uzavreté dohody o vine a treste so 109 obvinenými, čo predstavuje nárast o 21 osôb oproti roku 2020. Okrem toho súdy vrátili prokurátorovi na konanie o dohode o vine a treste 5 vecí proti 5 obvineným (o 2 veci viac ako v roku 2020). Jednalo sa o prípady, kedy obvinení v prípravnom konaní odmietali uzavretie dohody o vine, a až na súdnom konaní oznámili, že súhlasia s uzavretím dohody o vine a treste.

Špecializovaný trestný súd odmietol obžalobu a vrátil prokurátorovi Úradu špeciálnej prokuratúry len jednu trestnú vec (obvinených JUDr. D. K., PhD. a JUDr. P. K.), a to z dôvodu nevybavenia podnetu obvinených na konanie podľa § 363 Trestného poriadku. Uvedené uznesenie bolo zrušené najvyšším súdom, ktorý vo svojom rozhodnutí konštatoval, že príkaz generálneho prokurátora Slovenskej republiky por. č. 4/2006 z 31. januára 2006 o postupe prokurátorov v trestnom konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch je v časti, v ktorej zakazuje podanie obžaloby pred rozhodnutím podľa § 363 Trestného poriadku, v rozpore so zákonom zakotveným zákazom negatívnych pokynov.

Prokurátori podali v roku 2021 proti rozsudkom 48 odvolaní. V 20 prípadoch bolo odvolanie úspešné a v 6 prípadoch čiastočne úspešné. V 24 prípadoch bolo odvolanie zamietnuté ako nedôvodné, v 4 prípadoch vzaté prokurátorom späť.

Prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry podali v roku 2021 celkovo 17 sťažností proti rôznym rozhodnutiam Špecializovaného trestného súdu a všeobecných súdov, teda o 21 menej ako v roku 2020. Úspešných bolo 16 sťažností (vrátane sťažností, ktoré boli podané v predchádzajúcich rokoch, a v ktorých súdy rozhodli v roku 2021), 9 sťažností nadriadený súd zamietol ako nedôvodné.

V roku 2021 bolo podaných 7 odporov proti trestnému rozkazu Špecializovaného trestného súdu, kým v roku 2020 to bolo 6.

ČASŤ VII. APLIKAČNÉ, ORGANIZAČNÉ A PERSONÁLNE PROBLÉMY A NÁVRHY OPATRENÍ

1. Aplikačné problémy

V činnosti Úradu špeciálnej prokuratúry aktuálne aplikačné problémy (v užšom zmysle tohto pojmu), teda ako rozdielnosti názorov na procesný postup alebo

na výklad hmotnoprávných inštitútov medzi prokurátormi a policajtmi, prípadne sudcami, v zásade neregistrujeme.

Vnímame však, v niektorých oblastiach pomerne naliehavo, nedostatky v rovine legislatívnej.

Za najzávažnejší považujeme problematiku legislatívnej úpravy súvisiacej s vymedzením príslušnosti na konanie v trestných veciach týkajúcich sa neoprávneného nakladania s prostriedkami Európskej únie alebo spravovanými orgánmi Európskej únie. Pôvodnou ideou pri kreovaní únijného orgánu Európskej prokuratúry bolo vytvoriť úrad príslušný na postihovanie trestných činov postihujúcich (v určitom kvalifikovanom rozsahu) peňažné prostriedky patriace alebo spravované Európskou úniou a jej orgánmi.

V podmienkach Slovenskej republiky však aktuálne nastavenie Trestného zákona reálny výkon kompetencií Európskej prokuratúry veľmi výrazným spôsobom obmedzuje a výkon takmer celej agendy, ktorá podľa pôvodnej idey mala byť realizovaná Európskou prokuratúrou, naďalej zabezpečuje Úrad špeciálnej prokuratúry.

Problém je spôsobený tým, že v súlade s čl. 25 ods. 3 písm. a) nariadenia Rady (EÚ) č. 217/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry, sa Európska prokuratúra, až na určité výnimky, musí zdržať výkonu svojej právomoci v súvislosti s akýmkoľvek trestným činom, ktorý patrí do jej pôsobnosti, ak horná hranica trestnej sadzby stanovená vo vnútroštátnom práve za tento trestný čin je rovnaká alebo nižšia, ako horná hranica trestnej sadzby za tzv. neoddeliteľne spojený trestný čin, ktorý však do jej pôsobnosti nepatrí.

V praxi prevažnú väčšinu prípadov, v ktorých dochádza k zneužívaniu peňazí z európskych fondov, predstavujú také situácie, v ktorých dochádza k participácii financovania z prostriedkov Európskej únie, ale aj prostriedkov štátneho rozpočtu v určitom pomere, najčastejšie 85:15, 80:20 a podobne.

Ak dôjde k zneužitiu poskytnutej podpory či dotácie, škoda vzniká tak na úrovni Európskej únie (v rozsahu 85 či 80 %), ako aj na úrovni Slovenskej republiky (v rozsahu participácie, teda najčastejšie 15 či 10 % z poskytnutej dotácie). Následok na rozpočte Európskej únie je potrebné kvalifikovať ako trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 Trestného zákona, ktorý patrí (ak ide o škodu v kvalifikovanej výške) do pôsobnosti Európskej prokuratúry. Súčasne s ním však dochádza k poškodeniu štátneho rozpočtu Slovenskej republiky kvalifikovateľnom ako subvenčný podvod podľa § 225 Trestného zákona, ktorý je s trestným činom podľa § 261 Trestného zákona neoddeliteľne spojený, a patrí do pôsobnosti slovenských orgánov. Nakoľko pri trestnom čine subvenčného

podvodu je aj pri nižšom rozsahu (10, 15 % zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky oproti 80, 85 % z rozpočtu Európskej únie) v zásade vždy prísnejšia trestná sadzba, ako pri trestnom čine poškodzovania finančných záujmov Európskej únie, príslušným na stíhanie je v zásade vždy prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry. Nastala teda paradoxná situácia, keď z Úradu špeciálnej prokuratúry na Európsku prokuratúru odišli 4 prokurátori, ale agenda v podstate celá zostala na Úrade špeciálnej prokuratúry.

Ďalším zásadným a dlhodobým legislatívne nesprávnym nastavením je celkové koncipovanie trestného procesu ako procesu príliš formalizovaného, a tým aj zdĺhavého. Na úrovni prípravnej fázy, ako aj súdnej fázy konania, by malo dôjsť k takým zmenám, ktoré by zvýraznili súdnu fázu konania a zásadným spôsobom obmedzili opakovanie výsluchov osôb a oboznamovanie takého listinného a iného dôkazného materiálu, ktorý je stranám, ako aj súdu známy a stranami nerozporovaný.

Tak, ako aj v minulosti, sa domnievame, že v rámci legislatívnych úprav je potrebné (vzhľadom na ustálenú judikatúru) pre úspešné objasnenie úkladných vražd, a prípadne aj vydieračských únosov v štádiu prípravy zmeniť ustanovenie Trestného poriadku vo vzťahu k inštitútu agenta. Pre riadne vyšetrenie prípravy úkladnej vraždy je potrebné, aby mohla byť pri tomto obzvlášť závažnom trestnom čine ustanovená za agenta aj osoba, ktorá nie je príslušníkom Policajného zboru. V praxi pôjde o osobu, ktorá bola oslovená priamo objednávateľom vraždy, a ktorá to oznámila polícii. Podľa aktuálneho právneho stavu a judikatúry táto osoba nemôže ďalej konať podľa pokynov objednávateľa. Môže len do prostredia uviesť policajného agenta. V reálnom živote je nanajvýš nepravdepodobné, aby sa objednávateľ úkladnej vraždy namiesto osoby, ktorú pôvodne oslovil, a ktorej dôveruje, začal rozprávať o objednávke s osobou, ktorú dovtedy nepoznal – policajným agentom.

Ako nedostatok sa javí aj nemožnosť podmiennečne zastaviť trestné stíhanie spolupracujúcemu obvinenému (resp. poskytnúť iný adekvátny zákonný benefit), ktorý spolupracoval pri objasnení úkladnej vraždy. V súčasnej právnej úprave je to možné, len ak ide o úkladnú vraždu spáchanú organizovanou skupinou. Často ide o korunného svedka, bez ktorého by nebolo možné vôbec objasniť úkladnú vraždu (alebo jej prípravu).

K problematike inštitútu mimoriadneho zrušovacieho oprávnenia generálneho prokurátora podľa § 363 Trestného poriadku: ako prospešné považujeme minimálne výraznejšie zredukovať typológiu rozhodnutí podliehajúcich tomuto prieskumnému oprávneniu. Obvinenými sú nezriedka ad absurdum podľa tohto ustanovenia napádané úplne všetky typy rozhodnutí policajta a prokurátora, vrátane uznesení o pribratí znalca a pod., čo neúmerne predlžuje konanie.

Pri vedení trestných konaní proti zločineckým skupinám by bolo vhodné zmeniť znenie § 14 písm. j) Trestného zákona tak, aby išlo o príslušnosť na postihovanie všetkých trestných činov spáchaných zločineckou skupinou. Pri stíhaní členov zločineckej skupiny „len“ za zločiny (najmä poškodzovanie cudzej veci, nedovolené ozbrojovanie, falšovanie a pozmeňovanie verejnej listiny) nie je možné podať obžalobu na Špecializovaný trestný súd a zbytočne sa zaťažujú okresné sudy prípadmi, ktoré sú rozsahom vykonávania dôkazov, resp. ich povahou vhodné pre Špecializovaný trestný súd (väčšinou veci dozoruje Úrad špeciálnej prokuratúry na základe výnimky z vecnej príslušnosti), pričom pre efektívnosť stíhania je väčšinou dozor vždy na Úrade špeciálnej prokuratúry. Pokiaľ je vo vecnej príslušnosti zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a obzvlášť závažné zločiny páchané zločineckou skupinou, nedáva zmysel, prečo by to nemohli byť aj zločiny a prečiny spáchané zločineckou skupinou.

Pri riešení trestného činu podľa § 266 Trestného zákona naďalej v aplikačnej praxi prevládajú rozporné právne názory na výklad pojmu škoda v ustanovení § 266 ods. 3 písm. a) Trestného zákona, a preto by bolo žiaduce odstrániť tento aplikačný nedostatok zmenou dotknutej legislatívy. V tomto smere ale už prebieha legislatívny proces, ktorý by mal priniesť žiadané zmeny.

Zákon č. 312/2020 Z. z. o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a správe zaisteného majetku a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým boli novelizované aj trestné kódexy, platí od 1. januára 2021 a v určitej miere prináša svoje výsledky. O pozitívach už bolo hovorené vyššie v súvislosti s razantným nárastom zaisťovaného majetku. Zavedenie nových zaisťovacích inštitútov a spružnenie tých existujúcich významnou mierou prispieva k efektívnosti trestného stíhania – zvlášť pri trestnom stíhaní zločineckých skupín (aj tých v „bielych golieroch“), korupčných trestných činov a „prania špinavých peňazí“. Určité nedostatky vidíme v činnosti samotného Úradu pre správu zaisteného majetku, predovšetkým v rigidite nastavených systémov, ktoré mu neumožňujú pružnejšie spolupracovať s políciou a prokuratúrou. Úrad však ešte len hľadá optimálny model svojho vnútorného fungovania a treba veriť, že spolupráca sa bude zlepšovať.

2. Organizačné a personálne problémy

Jednoznačne najvýraznejším limitujúcim faktorom čo najefektívnejšieho plnenia úloh Úradu špeciálnej prokuratúry je dlhodobá neobsadenosť všetkých funkčných miest prokurátorov, ktorá rokmi pretrváva na úrovni 15 a viac percent plánovaného stavu. V tejto súvislosti by pozitívnou zmenou bola taká úprava výberových konaní, v ktorých by prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry vyberali samotní zástupcovia Úradu špeciálnej prokuratúry tak, ako je tomu na úrovni krajských prokuratúr, ktoré organizujú výberové konania prokurátorov vo svojich obvodoch samostatne.

3. Návrhy opatrení na zefektívnenie činnosti Úradu špeciálnej prokuratúry

Popri riešení personálnych problémov uvedených vyššie by k zefektívneniu činnosti Úradu špeciálnej prokuratúry nepochybne prispela taká legislatívna úprava ustanovenia § 51 ods. 1 prvej vety zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, v dôsledku ktorej by o vydaní výnimky, ktorou sa určuje príslušnosť na konanie, rozhodoval v agende Úradu špeciálnej prokuratúry špeciálny prokurátor, a nie generálny prokurátor.

Podľa uvedeného ustanovenia zákona na zabezpečenie plnenia úloh prokuratúry môže generálny prokurátor a v rozsahu svojej pôsobnosti aj krajský prokurátor určiť výnimky z ustanovení § 46 až 50.

Ak zákon oprávňuje v otázke určovania príslušnosti na konanie v medziach jeho územnej pôsobnosti krajského prokurátora (ktorý tak robí samostatne, bez ingerencie iného orgánu), o to skôr by takýmto oprávnením mal disponovať špeciálny prokurátor, ktorý je námestníkom generálneho prokurátora.

Po presune všetkých úkonov sudcu pre prípravné konanie z pracoviska Špecializovaného trestného súdu v Banskej Bystrici na Špecializovaný trestný súd v Pezinku od polovice októbra 2020 by bolo ďalším žiadaným opatrením postupné celkové zrušenie pracoviska Špecializovaného trestného súdu v Banskej Bystrici a umiestnenie celého súdu v Pezinku tak, ako to bolo pôvodne plánované pri vzniku obidvoch špecializovaných zložiek, čím by boli obidve špecializované zložky na jednom mieste. Pre Úrad špeciálnej prokuratúry by zastavenie neustáleho cestovania do Banskej Bystrice prinieslo obrovskú časovú, ako aj finančnú úsporu. Samozrejme, rozumieme, že zrušenie pracoviska Špecializovaného trestného súdu v Banskej Bystrici si vyžaduje riešenie kapacitných možností areálu v Pezinku, vrátane výstavby nových pojednávacích miestností.

Zároveň by zefektívnenie malo spočívať v zavedení elektronického spisu, ktorý by sa predkladal z úrovne NAKA na Úrad špeciálnej prokuratúry, a následne na Špecializovaný trestný súd, a s tým aj súvisiace vytvorenie šifrovaného prenosu utajovaných skutočností prostredníctvom elektronických prostriedkov. Toto by umožnilo urýchlenie predkladania tak spisu a návrhov na použitie informačno-technických prostriedkov v prípravnom konaní vzhľadom na vecnú príslušnosť pre celé územie Slovenskej republiky, ako aj zrýchlenie vykonávania úkonov v prípravnom konaní.

ZÁVER

Úrad špeciálnej prokuratúry je súčasťou generálnej prokuratúry a plní úlohy určené zo zákona. Pre výkon plnenia funkcií je potrebné personálne doplniť úrad podľa uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 81 zo dňa 10. februára 2021.

V priebehu sedemnástich rokov pôsobenia sa potvrdila oprávnenosť existencie Úradu špeciálnej prokuratúry, Špecializovaného trestného súdu a špecializovaných policajných zložiek zameraných na boj proti korupcii a najzávažnejším formám kriminality. Úrad špeciálnej prokuratúry pôsobil v roku 2021 ako konsolidovaná inštitúcia, na ktorej pracoval síce nedostatočný počet prokurátorov, avšak prokurátorov vedomých si významu svojej práce a zodpovednosti voči spoločnosti. Prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry úspešne skončili stovky vecí, počínajúc korupciou a končiac závažnou ekonomickou kriminalitou a zločineckými skupinami (vrátane trestného stíhania bývalého špeciálneho prokurátora). Osobitne je potrebné zdôrazniť, že na Špecializovaný trestný súd podali obžaloby na páchatel'ov viacerých zločineckých skupín v kauzách, ktoré vyvolali neobvyklú pozornosť verejnosti a v niektorých z týchto vecí už aj prebiehalo súdne konanie. Úrad špeciálnej prokuratúry v rozsahu svojej pôsobnosti vo verejnom záujme vykonáva rozsiahle opatrenia na predchádzanie porušenia zákonnosti, na zistenie a odstránenie porušenia zákonnosti, na obnovu porušených práv a vyvodenie zodpovednosti za ich porušenie. Pri výkone svojej pôsobnosti využíva všetky zákonné prostriedky tak, aby sa bez akýchkoľvek vplyvov zabezpečila dôsledná, účinná a rýchla ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu.

Ako vyplýva z obsahu tejto správy, v roku 2021 bolo vznesené obvinenie veľkému počtu osôb, ktoré pôsobili vo vysokých verejných funkciách, alebo mali výrazný (nezákonný) vplyv na fungovanie orgánov verejnej moci. V nastúpenom trende sa pokračuje aj v roku 2022. Reakciou na tento stav boli opakované a stupňujúce sa útoky na prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry a sudcov Špecializovaného trestného súdu. Prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry svoju nezávislosť a nestrannosť preukazujú pri výkone dozoru v prípravnom konaní a následne pri zastupovaní obžaloby v súdnom konaní. Vysokú mieru odbornosti prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry potvrdzujú aj vyššie uvedené štatistické ukazovatele – vrátane vysokého percenta úspešnosti obžalôb a iných návrhov v súdnom konaní.

Úrad špeciálnej prokuratúry rešpektuje výsostnú právomoc zákonodarnej moci nastaviť pravidlá trestnej politiky a trestného procesu. Je však potrebné zmieniť, že mnohé inštitúty, ktoré boli zakotvené v trestnom práve dlhé roky (úprava a lehoty väzby, obligatórny trest prepadnutia majetku, inštitút spolupracujúceho obvineného), sú spochybňované práve v súčasnosti, kedy prebiehajú intenzívne trestné stíhania

(bývalých) vysokých predstaviteľov verejnej moci, „bielych golierov“, oligarchov či zástupcov vplyvných finančných skupín.

Prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry v roku 2021 splnili svoje úlohy vyplývajúce im z Trestného zákona a z Trestného poriadku, ako aj zo zákona o prokuratúre. Sú ich pripravení plniť, v posilnenej zostave, aj v roku 2022.